

HAJDÚSZOBOSZLÓ VÁROS

Településfejlesztési koncepciója

Készült a Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának
megbízásából 2015. május

CIVIS TERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA
4025. Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA BT.
Levelezési cím: 4031 Debrecen, Derék utca 245
Iroda: Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.
Tel:(30) 9818-172, Tel/fax: (52) 531-732
Email: civisterv @ civisterv.hu

HAJDÚSZOBOSZLÓ VÁROS

Településfejlesztési koncepciója

**Jóváhagyva Hajdúszoboszló Város Képviselő-testülete
..../2015.(.....) számú határozatával**

• Megbízó:

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata
Dr. Sóvágó László polgármester

C Í V I S T E R V
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA BT.
Levelezési cím: 4031 Debrecen, Derék utca 245
Iroda: Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.
Tel:(30) 9818-172, Tel/fax: (52) 531-732
Email: civisterv @ civisterv.hu

**Hajdúszoboszló város Településfejlesztési Konceptió
kidolgozásában közreműködött**

MEGBÍZÓ:

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata

TERVEZŐ:

Cívisterv Várostervező és Építész Iroda Bt.

Képviselt szakág	név, jogosultság
Vezető településtervező: Területrendező tervező	Zsemberi István TT/1-09-0016 TR-1-09-0016
Településtervezési munkatárs:	Kőszeghy Csanád Ábel Okleveles településmérnök
Környezetalakítás, tájrendezés:	Zsila László TK-09-0583/06
Környezetvédelemi tervező:	Lévai Béla HBM MK 09-0036
Közlekedés tervező:	Gulyás Imre Tkö / 09-0057
Vízi közmű tervező:	Som Ibolya TRv-T-/09-0079
Energia közmű tervező:	Szabó Lóránt TRe-T-/09-0408
Hírközlés tervező:	Lakatos István TH-T-15-0342
Térinformatikus:	Dr.Pázmányi Sándor /Eközígg Zrt.

D e b r e c e n, 2015. május hó

Zsemberi István
ügyvezető

TARTALOM

B E V E Z E T É S	2
1. JÖVŐKÉP	5
1.1. Hajdúszoboszló város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.....	5
1.2. Hajdúszoboszló város jövőképe a térségi szerepkörére vonatkozóan.	6
1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése	9
2. CÉLOK.....	11
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	11
2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása.....	13
2.2.1. GAZDASÁG	13
2.2.2. TÁRSADALOM	18
2.2.3. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	22
2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata.....	34
2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	36
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	38
3.1. A stratégiához és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	38
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	39
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi alapú fenntartható fejlesztésre.....	43

BEVEZETÉS

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) a településrendezési tervek készítésének folyamatát, az egymásra épülő munkarészek jóváhagyásának rendjét, a tervek tartalmát és formáját új alapokra helyezte. A rendezési terveket, mint a települések jelenét és jövőjét jelentősen befolyásoló dokumentumokat, szerepükhöz méltóan, alapos előkészítés után, az érdekeltek (lakosság, érdekképviselői és államigazgatási szervek, hatóságok) széles körű bevonásával kell készíteni.

A rendezési tervek készítésének első, indító része, a településfejlesztési koncepció elkészítése, majd jóváhagyása.

„A fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.” (Étv.)

A településfejlesztési koncepció célja

A településfejlesztési tervezés alapvető dokumentuma a településfejlesztési koncepció. A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszú távra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A településfejlesztési koncepció egyben vezetési eszköz, amellyel a települési önkormányzat irányítani tudja, hogy a fejlesztés során honnan hová akar eljutni. Bemutatja azokat a tájékoztató pontokat, amelyek az állandóan változó környezethez való igazodás során a célok megvalósításához vezetnek.

A településfejlesztési koncepció integrálja a település folyamatos működésének, fejlesztésének és vezetésének feltételeit. A koncepció alapján a települési önkormányzat és a helyi társadalom tagjai a közös célokra és értékekre összpontosítanak a társadalmi egyetértés alapján.

A településfejlesztési koncepció egyidejűleg a települési önkormányzat, mint szervezet feladatainak programja, illetve a szervezetfejlesztés és az ellenőrzés dokumentuma.

A Településfejlesztési koncepció célja: A település „küldetésének”, jellegének, a távlati fenntartható fejlesztés fő céljainak, stratégiai és cselekvési irányainak meghatározása, a társadalmi, gazdasági és környezeti (művi és természeti) szempontok integrálásával, együttes kezelésével, és ezzel a továbbtervezés megalapozása, mind a közösségi stratégiai-operatív, mind a rendezési-szabályozási tervezés számára, egyúttal a közös célok irányába mutató privát aktivitások generálása, illetve csatornázása.

A településfejlesztési koncepció feladata

A településfejlesztési koncepció feladata meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint megmutatni az alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez.

A településfejlesztési koncepció hozzásegíti a döntéshozókat ahhoz, hogy megtalálják az optimális megoldásokat az erőforrások legjobb felhasználásához.

A településfejlesztési koncepció útmutatásul szolgál a döntési mechanizmus működtetéséhez, a tervezéshez és végrehajtáshoz, illetve az ellenőrzéshez szükséges szervezetek létrehozásához, a lakossági, a vállalkozói és egyéb csoportok, valamint a helyi politikai döntéshozók érdekeinek harmonizálásához.

A képviselő-testület gazdasági programot, oktatási, művelődési, kulturális, szociális, környezetvédelmi, egészségügyi és sport koncepciót dolgozott, illetve dolgoz ki, közép és hosszútávra, melyben a település igényeit fogalmazza meg a térséggel összhangban.

A település életét és távlati fejlődését egy-egy témában meghatározó koncepciókat a rendezési terv készítéséhez, a terv jellege által igényelt mélységig fel kell használni, be kell építeni. Ehhez nyújt segítséget az

- Országos Területrendezési terv
- Hajdú-Bihar Megye Területrendezési terve
- A fejlesztési kistérségek programjai

A Koncepció kialakításának módszere

A Koncepció a település vezetésével való konzultációk, valamennyi érdekelt véleményének megkérdezése, szóbeli és írásos javaslatok összegzése és értékelése után került összeállításra. A településfejlesztési koncepció összeállításában több fontos nemrégiben elkészített, illetve készítés alatt lévő dokumentum került felhasználásra. Ezek – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak voltak:

- Hajdúszoboszló Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2008-2015
- Hajdúszoboszló Városmarketing Stratégiája 2013
- Bérlet-gazdálkodási koncepció
- A városi úthálózat rövidtávú fejlesztési koncepciója 2012-2016
- A Hajdúszoboszlói Kistérség energiastratégiája 2010-2020
- Belterületi csapadékvíz-elvezetés tanulmányterve 2000
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának gazdasági programja (2014-2019)
-

Hajdúszoboszló Város egészére vonatkozó SWOT elemzés

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
▪ Hajdúszoboszló a régióközpont vonzáskörzetében helyezkedik el. ▪ Jól kiépített vasúti és közúti összeköttetéssel rendelkezik az ország egyéb területei felé. ▪ A Debreceni repülőtérhez közel helyezkedik el. ▪ A város rendelkezik ipari fejlesztésre kijelölt és bővíthető területekkel. ▪ A település és a kistérség tökevonzó képessége magas, az egy főre jutó külföldi működő tőke a régiós átlaghoz viszonyítva kiemelkedő. ▪ A város és térsége jelentős mezőgazdasági hagyományokkal rendelkezik. ▪ A termőhelyi adottságok kedvezőek. ▪ A közhasználatú zöldterületek kiterjedése viszonylag magas. ▪ A tercier szektor a turizmusnak köszönhetően fejlett. ▪ Idegenforgalmi adottsága és turisztikai potenciálja kiemelkedő. ▪ A város jó minőségű termálvízzel, gyógyvízzel és nemzetközi hírű gyógyfürdővel rendelkezik. ▪ Az idegenforgalmi szolgáltatások színvonala magas. ▪ Kiegészítő jellegű turisztikai formák vannak jelen a térségben (vízi, öko-, kerékpáros, falusi turizmus). ▪ A városban helyi TDM-szervezet működik. ▪ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas. ▪ Az egészségügyi és a szociális intézményi alapellátás kiépült, az ellátás struktúrája és színvonala kedvezőtlen infrastrukturális adottságok ellenére magas. ▪ A város innovatív eljárásokat vezetett be a közigazgatás és a közszolgáltatások terén. ▪ A helyi civil szféra és a nonprofit szervezetek erősek. ▪ A kistérségen belüli erős kapcsolatrendszer és funkciómegosztás előnyös.	▪ A város az ország keleti, viszonylag periférikus, részén fekszik. ▪ A településközponton áthaladó forgalom részben még megterheli a város belterületi úthálózatát. ▪ A településközpont kisvárosias jellegű, egyes részei alulhasználtak. ▪ Hiányzik a karakteres üdülöhely-hangulat helyenként. ▪ A beépítettség mértéke a városban magas. ▪ A turisztikai és szolgáltatási kínálat területi eloszlása a városon belül egyenlőtlen, hiányzik a városközpont és a fürdő- üdülőterületi központ közötti intenzív gyalogos kapcsolat. ▪ Kevés a közparkoló a belváros egyes részein. ▪ A város egyes részei mély fekvésű, belvíz által veszélyeztetett területen fekszenek. ▪ A kül- és belterületi csapadékvíz elvezetése csak részben megoldott. ▪ A város gazdaságára az egy lábbon állás jellemző, ami kiszolgáltatottá teszi a piaci változásoknak. ▪ A városra jellemző a társadalom előregedése. ▪ A város viszonylag kevés munkahelyet tud biztosítani a felsőfokú végzettségű, szellemi munkaerő számára, ezért jelentős a kvalifikált, fiatal nemzedék elvándorlása. ▪ A rendezvények szervezésére és az aktív szabadidő eltöltésére alkalmas helyszínek minősége nem megfelelő. ▪ A város nem rendelkezik kiemelkedő táji-természeti értékekkel, a természet közeli területek szétszórva helyezkednek el. ▪ Az idegenforgalmi programkínálat a gyógyfürdön kívül nem éri el a vendégek által elvárt szintet. ▪ Nem elég hatékony együttműködés a civil és a közszféra között. ▪ A város központi szerepköre csak egyes igazgatási funkciókban erős, a kistérség többi településére kifejtett hatást a közeli városok gyengítik. ▪ A szezonális és időjárásfüggő szolgáltatások dominánsak.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
▪ Az elkészült M35-ös autópálya, a fel- és lehajtó csomópont közelsége, valamint a vasúti pálya fejlesztése növeli a térségi helyzetből adódó előnyöket. ▪ Aktív együttműködés alakul ki Debrecennel elsősorban az egészségturizmus és a gyógyvízzel kapcsolatos innovációk terén. ▪ Charter és menetrendszerű járatok sűrűsödése a debreceni repülőtérén. ▪ A csapadékelvezetés megoldásával a jelenleg kihasználatlan mély fekvésű, de településszerkezeti pozíciójukat tekintve értékes területek hasznosíthatóvá válnak. ▪ A mezőgazdasági termékszerkezet kedvező irányú átalakulása várható. ▪ A nem kiemelt termőhelyi adottságú területek által érintett településként a mezőgazdaság speciális támogatása várható. ▪ A gazdálkodók egy részének átállítása a biogazdálkodásra. ▪ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása település-fejlesztési húzóerő lehet. ▪ A belföldi turizmus intenzitása és a komplex egészségturisztikai szolgáltatások iránti kereslet növekszik. ▪ A termálvíz intenzívebb egészségügyi hasznosítása. ▪ A geotermikus energia (forró gőz) energetikai és mezőgazdasági célú hasznosítása ▪ Fokozott piaci szegmentálás és az ahhoz igazított szolgáltatások kialakítása. ▪ Stabil, visszatérő vendégkör kialakulása. ▪ Térségi együttműködés az idegenforgalom, a településüzemeltetés, a gazdaságfejlesztés, az oktatás, az egészségügy és a szociális ellátás területén. ▪ A város természeti, kulturális és történeti értékei (termálvíz, hajdúvárosi hagyományok, HNP világörökségi helyszín) egységének erősítése ▪ A történetiséget, az ellátás városi szintjét is hordozó belváros és az attól külön álló gyógyfürdő-üdülő városrész élő kapcsolatának megerősítése. ▪ Az épített környezet történeti értékeinek erőteljesebb megjelenítése.	▪ A további közlekedési fejlesztések elhúzódása miatt a település elérési mutatói nem javulnak. ▪ Nem épül ki a városközpontot teljesen tehermentesítő északi elkerülő út. ▪ Magyarország, illetve Kelet-Közép-Európa elveszíti a befektetők és a turisták érdeklődését. ▪ A szelektív elvándorlás csökkenti a város potenciális munkaerő bázisát. ▪ Kedvező idegenforgalmi adottságai ellenére az utóbbi évek kedvezőtlen tendenciái tovább folytatódhatnak. ▪ A gazdaság, ezen belül a turizmus diverzifikációja elmarad, elhúzódik. ▪ Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai. ▪ A fokozott belvívészély megnehezíti a mezőgazdasági termelést. ▪ Az önkormányzati bevételek csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani. ▪ A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a kistérségi központi szerepköréből adódó lehetőségeket. ▪ A tervezett fejlesztések az esetleges területi koncentráció miatt nem hatnak egyformán a város, illetve a kistérség egész területére. ▪ Burkolt ellentét jelenik meg a látogatók és a helyi lakosság között.

1. JÖVŐKÉP

1.1. Hajdúszoboszló város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.

A 24 000 lakosú Hajdúszoboszló város Magyarország legnagyobb termálvízű fürdőhelye, és a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák tekintetében az ország Budapest és Hévíz utáni harmadik legnépszerűbb turisztikai célpontja. A Hajdú városok jellegzetességeit, történeti hagyományait és épített környezeti értékeit őrző, azokra büszke település. Természeti és kulturális értékei között fontos szerepet tölt be a Hortobágyi Nemzeti Park Világörökségi Helyszín részét képező Angyalháza- puszta.

A város jövő képében szerves egységet képezve jelennek meg a város meghatározó értékei:

- Magyarország legnagyobb termálvízű fürdőhelye
- A Hajdú városi hagyományok és értékek
- A Hortobágyi Nemzeti Park Világörökségi Helyszín természeti és kulturális értékei
- A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületeken folytatott öntözéses mezőgazdasági termelés

O

A kistérségi- és járásközpontként is funkcionáló Hajdúszoboszló a turisztikai vonzerejét megerősítő, dinamizáló, a fenntartható fejlődés jegyében a helyi lakosság szükségleteit kielégítő, prosperáló gazdasági potenciállal rendelkező város.

Magyarország legnagyobb és leglátogatottabb termálvízű fürdőhelyeként tovább növeli nemzetközi ismertségét, látogatottságát, szolgáltatásainak minőségét.

Hajdúvárosi hagyományait továbbra is őrizve, épített környezetének történeti értékeit nemcsak megőrzi, hanem egyre jobban megjeleníti és az idegenforgalom valamint a helyi lakosság kötődésének szolgálatába is állítja.

A város egymást erősítő szerves egységeként kezeli a természeti és kulturális értékeket, (termálvíz, Hajdú városi hagyományok, HNP világörökségi Helyszín) megteremtve közöttük a virtuális és fizikai kapcsolatokat is, mellyel az itt élők életminőségét, lehetőségeit is tovább javítja.

Az idegenforgalomhoz kapcsolódó gazdasági lehetőségeken kívül, jelentős mértékben fejleszti a város a mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó iparát, geotermikus lehetőségeit kihasználva intenzív kertészetet zöldség-gyümölcs termesztést valósít meg.

A város a természeti- környezeti adottságait (tavak, vízfolyások, zöldterületek) kihasználva bővítve, a városi klímát és rekreációs lehetőségeket is javító, egységes zöldfelületi rendszert alakít ki, a lakosság és az idegenforgalom érdekében.

O

A város jövőképét, hosszú távú fejlődésének irányvonalait alapvetően meghatározzák a külső és öröklött tényezők is:

- a város kedvező közlekedés-földrajzi **elhelyezkedése** és előnyös térszerkezeti adottságai;
- az idegenforgalom, ezen belül a **termál-, gyógy- és egészségturizmus** hazai és nemzetközi tendenciái, valamint a város turisztikai hírneve és az ezzel összefüggő fejlesztési igények, elképzelések;
- az egykor mezővárosi rangú **Hajdú település** múltjából, tradícióiból levezethető értékek;
- A Hortobágyi Nemzeti Park **Világörökségi helyszín** természeti és kulturális értékei és idegenforgalmi fejlesztési lehetőségei
- A kiváló adottságú, magas AK értékű, jelentős mértékben öntözhető **mezőgazdasági területek**
- az idegenforgalmi, munkaerő-piaci, közigazgatási és közszolgáltatási funkciókból adódó **feladatok** és az ebből származó előnyök;
- a **lakosság** általános és speciális **szükségletei**, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben;
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi **versenyhelyzet**;
- a **modern** európai **városfejlődés** kihívásai és a **helyi társadalom** elvárásai;
- a fejlesztések megvalósításához rendelkezésre álló támogatási források és a mellé rendelendő önerő megléte, ami behatárolja a tervezett fejlesztések körét és megvalósíthatóságát;

Ahhoz, hogy a felvázolt jövőkép megvalósuljon, a város megerősítse pozíciót, kiaknázza lehetőségeit és gazdasága újból felszálló növekedési pályára álljon, szükséges a működésének, gazdaságának, termelő infrastruktúrájának és (köz) szolgáltatásainak hatékonyság-elvű fejlesztése, valamint a városban és környékén élő lakosság életminőségének emelése. El kell érni, hogy a termálvízre épülő gazdasági potenciál növekedésével, a térségi szerepkör erősödésével párhuzamosan Hajdúszoboszló élhető, lakható, környezeti szempontból magas minőségű hely maradjon.

1.2. Hajdúszoboszló város jövőképe a térségi szerepkörére vonatkozóan.

Hajdúszoboszló kistérségi és járásközpont. Ismert nemzetközi üdülőhelyként kiterjedt vonzáskörzettel rendelkezik. Nemzetközi szerepköre mindenekelőtt az idegenforgalom területén mutatkozik meg. A külföldi turisták elsősorban Lengyelországból, Romániából, Szlovákiából és Csehországból valamint Németországból érkeznek. A város évtizedek alatt kiterjedt és intenzíven működő külkapcsolati hálózatot épített ki, amelynek megteremtette intézmény- és feltételrendszerét is.

Ennek részeként Hajdúszoboszló testvérvárosai: Bad Dürkheim (Németország), Dicsőszentmárton (Románia), Késmárk (Szlovákia), Lanskroun (Csehország). A nemzetközi együttműködések különböző formális (pl. nemzetközi szervezetek, testvérvárosok) és informális (pl. turisztikai partnerségek) kapcsolatok formájában valósulnak meg, a cégek, intézmények, civil szervezetek is bekapcsolódnak.

A város több intézménye intenzív nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, a nyelvtanulás, a sport, a kultúra, a közös pályázatok benyújtása, az üdülés, a cseretáborok, a turisztika, a tanulmányutak és a közös szakmai programok szervezése terén.

A város a hosszú távú fejlődés előmozdítása érdekében képes aktívan, hatékonyan együttműködni a határmenti térségekkel. Az együttműködés irányulhat a térségek elérhetőségének fejlesztésére, a határon átnyúló kapcsolatok kulturális erősítésére, az egymást kiegészítő erősségek aktívabb összehangolására.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban meghatározott tizenhárom specifikus cél között, mint szakpolitikai jellegű célkitűzésként szerepel a „Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság”. A célkitűzés keretében megvalósul a termál- és egészségturizmus fejlesztése, a gyógyvizek hasznosítása és a ráépülő gyógyfürdők szolgáltatásainak fejlesztése és bővítése, a belföldi turizmus erősítése a kiemelt turisztikai vonzerők fejlesztésével, melyben Hajdúszoboszló természeti adottságai és fejlesztési potenciálja alapján kiemelt szerepet játszik.

Hajdúszoboszló az Észak-alföldi régió 6. legnépesebb városa. A régió Stratégiai Programjában kialakított tervezési tércategóriák közül a település a jelentősebb vonzáskörzet nélküli dinamizálható központok közé került, aminek az oka egyrészt a régióközpont (Debrecen) közelsége, másrészt a közeli kis- és közepes méretű városok viszonylag nagy száma. Az OFTK Észak-alföldi régióra vonatkozó fejezete is kiemeli ezeknek „az innovációk átvételére és továbbítására alkalmas, dinamizálható” városoknak a jelentőségét, amelyek esetében a legfontosabb cél a térszervező és népességmegtartó erő fokozása, a gazdasági, társadalmi, kulturális vonzerő és teljesítmény növelése, az elérhetőség és a közösségi közlekedés feltételeinek javítása, a foglalkoztatás bővítése és a szerkezetátalakítás. Hajdúszoboszló a régió legjelentősebb fürdővárosaként erre a szerepkörre teljes mértékben alkalmas, de jelentősebb regionális szintű funkciók megtelepedése egyrészt a nagy népességű vonzáskörzet hiánya, másrészt a magyarországi dekoncentrációs folyamatok miatt reálisan nem várható.

Kedvező elhelyezkedésének köszönhetően (Debrecenről 21 km-re, az M35 autópályától 10 km-re fekszik) Hajdúszoboszló Hajdú-Bihar megye városhálózatának egyik gazdasági és turisztikai szempontból kiemelkedő eleme.

Debrecen hatása Hajdúszoboszlóra mindazonáltal ellentmondásos. Egyfelől a megyeszékhely tágabban értelmezett agglomerációjába tartozó Hajdúszoboszló sok szempontból kötődik Debrecenhez, a lakosok ott veszik igénybe a közszolgáltatások egy részét, valamint munkaerő-piaci és oktatási vonzáskörzete is egyértelműen kiterjed a Hajdúszoboszlói kistérség területére.

Másfelől Debrecen fejlesztő, dinamizáló hatása és együttműködési hajlandósága nem tekinthető igazán erősnek. Az idegenforgalom szempontjából – a gyógy-, a termál- és a fürdőturizmus hasonló adottságai miatt – egyfajta verseny is kialakult a két város között, amit kölcsönösen előnyös funkciómegosztással, intenzívebb együttműködéssel és közös arculatformálással lehetne ellensúlyozni.

Hajdúszoboszló az azonos nevű kistérség és járás központja is egyben, amely Hajdú-Bihar megye egyik közepes kiterjedésű és közepes lakónépességű statisztikai körzete. A regionális kapcsolatokat nagymértékben befolyásolja az elmúlt évek területfejlesztési és redisztribúciós gyakorlata, amelyek eredményként növekedtek Hajdú-Bihar megyében is a regionális fejlettségi különbségek – ez érezhető a kistérségen belül is.

Mikroregionális szinten Hajdúszoboszló feladatai kiterjednek a gazdaság és a társadalom szinte minden területére (kereskedelmi ellátás, egészségügy, oktatás, közlekedés, munkahelyteremtés, közigazgatási feladatok, kommunális szolgáltatás, szabadidős tevékenység stb.), a felmerült szükségleteknek a város képes megfelelni.

Azonban annak ellenére, hogy kistérségi székhelyként működik, és körzeti közigazgatási funkciókat is ellát a város, csak korlátozott mértékben tölt be valódi központi szerepkört, mert a kistérség másik három települése és annak lakosai részben más városokhoz, térségekhez kapcsolódnak (pl. Debrecen, Püspökladány, Derecske, Balmazújváros). A nem egyértelmű, illetve átfedésben lévő vonzáskörzeti határok mutatkoznak meg abban is, hogy a járási rendszerben a Hajdúszoboszlói járás nem ugyanazokat a településeket fedi le, mint a jelenlegi kistérség.

Hajdúszoboszló funkcionalitása meghaladja a hazai kis- és középvárosok átlagosnak tekinthető szintjét, ami a turizmusra épülő, de a helyi lakosságot is kiszolgáló terciér szektor fejlettségének köszönhető. Ahhoz azonban, hogy a város vonzáskörzete bővüljön, kijelölhető néhány olyan fejlesztendő terület, amely jelenleg relatív funkcióhiányt okoz:

HAJDÚSZOBOSZLÓ VÁROS JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPKÖRÉRE VONATKOZÓAN.

O

Hajdúszoboszló üdülőhelyként megőrzi nemzetközi ismertségét, kiterjedt vonzáskörzetét. Kihasználva a sport repülőtér lehetőségeit, a Debreceni repülőtér bővülő nemzetközi lehetőségeit, az M35 autópálya közelségét tovább tudja bővíteni a strand és gyógyfürdő vonzáskörzetét.

Kölcsönösen előnyös funkciómegosztással, intenzívebb együttműködéssel és közös arculatformálással sikerül a városnak semlegesíteni a Debrecen és Hajdúszoboszló között – a gyógy-, a termál- és a fürdőturizmus hasonló adottságai miatt – kialakult verseny káros hatásait, mindkét város közös hasznára.

A város bővítheti vonzáskörzetét a funkcióhiányt jelentő területeken megvalósítandó fejlesztések eredményeként:

- A termálvízre épülő kutatás-fejlesztés területén, melynek bázisát a Debreceni Egyetem és a HungaroSpa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Egészségturisztikai Zrt. együttműködése jelentheti.
- Az egészségipar megerősödésével lehetővé váló helyi egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
- Olyan környezetkímélő, technológia- és tudásintenzív iparágak megtelepedése, amely a város népességmegtartó erejét és munkaerő-piaci vonzáskörzetét is nagymértékben képes növelni.

O

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

A jövőkép felvázolása általánosságban és szektorok szerinti bontásban történik. Annak érdekében, a felvázolt jövőkép megvalósuljon, részletesebb és apróbb lépések megtételére van szükség, a város életének valamennyi területén. Ezek az apróbb lépések azonban nem külön-külön, hanem egymással összefüggésben kezelhetők. Valamennyi lépést összefog egy általános és részletes célrendszer, amelyek néhány, de a szemléletet alapjaiban meghatározó elvek strukturálódnak.

Egy társadalmi közösség (család, település, ország) csak akkor életképes, ha az minél magasabb szinten alkalmas az önellátásra, önfenntartásra. Ennek hiányában függőségi viszony alakul ki, mely kiszolgáltatottá teszi azt. Cél a kiszolgáltatottság minél alacsonyabb szintre csökkentése, az önellátás, önfenntartás megerősítésével. Eszköze lehet a minél szélesebb körű foglalkoztatottság, ezáltal a szociális ellátási rendszer is csökkenthető a csak ténylegesen rászorulóknak (fogyatékosok, csökkent munkaképességűek, betegek) körére. Fontos, hogy a foglalkoztatottság növelése központjában az értékteremtés álljon. (Az emberek is szívesebben vesznek részt olyan programokban, melynek látják az értelmét, szemben az „alibi” munkákkal.) A szélesebb tömegek által létrehozott nagyobb érték nagyobb szétosztásra nyújt lehetőséget. Az Önkormányzatnak – mint ennek a 24 ezer fős közösségnek a választott vezető testülete – kell, hogy legyen ebben szerepvállalása. (A célok megfogalmazása, a végrehajtáshoz szükséges eszközrendszer feltárása, a koordináció, szervezés, kommunikáció az emberekkel, pályázatok, stb.)

Az Európai Unió tagállamainak városfejlesztésért felelős miniszterei az úgynevezett Toledói Nyilatkozatban 2010-ben kiemelten hangsúlyozzák annak a fontosságát, hogy a városfejlesztések csak integrált megközelítéssel elképzelhetők: egy olyan struktúrában, amelyben az egyes elemek szoros kapcsolatban állnak egymással és kölcsönösen befolyásolják egymás működését. Hajdúszoboszló Településfejlesztési Koncepciója egységbe kívánja szervezni azokat a lépéseket, amelyek megtételét célul jelöli meg, ennek az egységnek pedig három olyan fő elv a megtestesítője, amelyre valamennyi lépés során együttesen figyelni szándékozik.

Ezek az elvek:

Élhetőség

Valamennyi átfogó és rész cél középpontjában a városlakó polgár kell, hogy álljon. Olyan célok kitűzésére van szükség, amely elsősorban az aktuális és potenciális helyben lakók életminőségét javítja, legyen szó akár a közösségi életéről, a társadalomról, gazdaságról, épített vagy természetes környezetről. A Településfejlesztési Koncepción belül csak olyan célok meghatározása elképzelhető, amely a kerületet élhető, emberközelű és emberközpontú településsé teszi.

Fenntarthatóság

Nem képzelhető el fejlődés, sem fejlesztés fenntarthatóság nélkül, hiszen az olyan lépések, amelyek fenntarthatósága nem biztosított, már rövidtávon is hiábavaló erőfeszítésnek vehetők. Ezért kiemelten fontos szempont, hogy valamennyi átfogó és rész cél megfeleljen a fenntarthatóság elvének, hogy a döntések ne csak rövid, hanem tartós eredményekkel járassanak valamennyi területben élő vagy itt megforduló ember számára a jelenben és az eljövendőben egyaránt.

Befogadás

A befogadó (inkluzív) fejlődés elve azt mondja ki, hogy valamennyi fejlesztéspolitikai lépés valamennyi polgárnak kell, hogy szóljon. Minden, a Konceptióban megfogalmazott cél, legyen az átfogó, vagy rész cél, valamennyi Hajdúszoboszlón élőknek, vagy itt megfordulónak kell, hogy szolgáljon, egyenlő esélyeket kell, hogy biztosítson mindenki számára arra, hogy az előnyös következményeiből részesüljön, és meg kell, hogy előzze a kirekesztés és kirekesztettség valamennyi formáját.

2. CÉLOK

A felvázolt jövőkép összehangolt cselekvés nélkül csak álom marad. Fontos, hogy a jövőkép megvalósulását meghatározó fejlesztési irányok – cselekvési tervként- meghatározásra kerüljenek, hogy azután azok megvalósításán a város döntéshozói, a gazdaság szereplői és a város lakossága együtt munkálkodhasson.

E fejezetben megfogalmazásra kerülnek azok a településfejlesztési célok és feladatok, melyek megvalósítása révén elérhető a felvázolt jövőkép.

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A jövőkép mottója:

„Hajdúszoboszló a gyógyulni és pihenni vágyók Paradicsoma”

A jövőbeni fejlesztési irányoknak és a város korábban már kidolgozott fejlesztési dokumentumainak megfelelően a jövőkép megvalósulását elősegítő átfogó célok:

- A. Hajdúszoboszló, az egészségturisztikai vertikum kiépítésével, nemzetközileg elismert fürdőhellyé, a gyógyulni és pihenni vágyók „Paradicsomává” válása.
- B. A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása.
- C. A városban és a térségben megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése.
- D. A város természeti, kulturális és történeti értékei (termálvíz, Hajdúvárosi hagyományok, HNP Világörökségi Helyszín) egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a városlakók életminőségének, egyúttal az idegenforgalom minőségének fejlődéséhez is.

A fenntartható, hosszú távú növekedés előmozdítása érdekében, a város kedvező természeti adottságait figyelembe véve, az egészségügyi funkciók mellett a termálvíz szélesebb körű hasznosítására irányuló ágazatok megerősítése és a gazdasági szerkezet diverzifikációja elengedhetetlen. Az ágazati diverzifikáció a város részleges újrapozicionálását eredményezi hazai és nemzetközi szinten.

Mindezt elősegítheti a további gazdasági fejlődéshez hozzájáruló tőkebeáramlást ösztönző intézkedések támogatása, a kedvező befektetői környezet kialakítása, valamint a helyi kis- és középvállalkozói szféra megerősítése, a fejlett vállalkozói infrastruktúra, valamint a szakképzésre és a felsőoktatással való együttműködésre épülő humán erőforrás-fejlesztés kiépítése. A város abszolút és relatív komparatív előnyeinek figyelembevétel, a gazdasági diverzifikáció és az idegenforgalom, mint húzóágazat további fejlesztésével sikeres stratégia alakítható ki.

Hasonlóan fontos a tradíciók megőrzése, a kedvező társadalmi folyamatok erősítése és a negatív tendenciák megfordítása: a város lakói számára minőségi életkörülményeket kell biztosítani annak érdekében, hogy a képzett munkaerő elvándorlása megszűnjön, az elöregedés lassuljon, mérséklődjenek a lakosok és a vendégek közötti látens vagy valós konfliktusok, és megerősödjön a hajdúszoboszlói identitás.

A lakosság életminőségének emeléséhez és a turizmus multiplikátor hatásainak érvényesüléséhez nagymértékben hozzájárul a város külső elérhetőségének és belső közlekedési adottságainak javítása, valamint Hajdúszoboszló természeti és épített értékeinek megőrzése, egy egységes városkép kialakítása. A város működése és fejlesztése során maximálisan figyelembe veszik a környezeti állapot javítását, valamint az épített környezet és a városszerkezet funkcionálisan tervezett és megalapozott megújítását, aminek keretében kiemelt figyelmet kell fordítani a közösségi funkciók átfogó és stratégiai javítására. A helyi kultúrához és közművelődéshez kapcsolódó változatos lehetőségek nemcsak Hajdúszoboszló és a környező települések lakosságát szolgálják ki, hanem részét képezik a város változatos turisztikai kínálatának is.

A minőségi életkörülmények biztosítása érdekében a városi viszonylatban hátrányos helyzetű, szociális ellátásra szoruló társadalmi csoportok életkörülményeit, a társadalom többi tagjához történő felzárkózásának esélyeit több dimenzió mentén kezelik. Ez egyrészt az életkörülmények átfogó javítását jelenti (hiányzó infrastruktúra kiépítése, szociális bérlakások állapotának javítása), másrészt a szociális, oktatási és egészségügyi ellátás fejlesztésével, valamint a közszolgáltatások és a közigazgatás ügyfélközpontú korszerűsítésével elősegíti az esélyegyenlőség érvényesülését és a fokozott társadalmi integrációt.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

2.2.1. GAZDASÁG

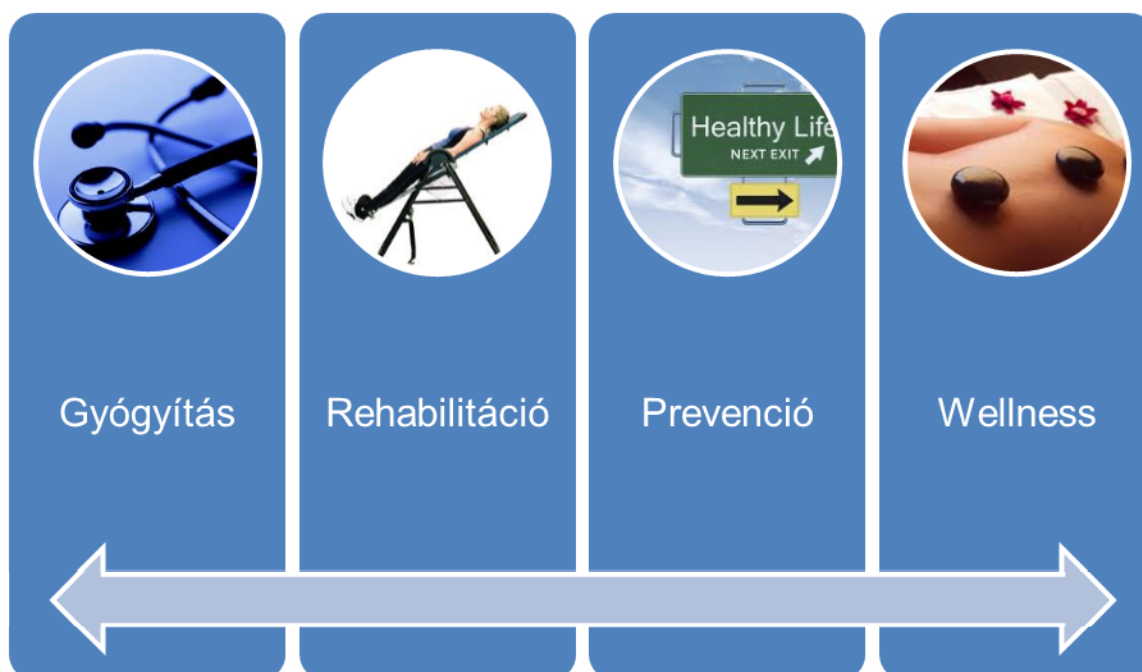
A. Hajdúszoboszló, az egészségturisztikai vertikum kiépítésével, nemzetközileg elismert fürdőhellyé, a gyógyulni és pihenni vágyók „Paradicsomává” válása.

A1: Hajdúszoboszló nemzetközi idegenforgalmi szerepének megerősítése a gyógy-, wellness- és termálturisztikai adottságok és szolgáltatások fejlesztésével.

A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges a város idegenforgalmi vonzerejének növelése új attrakciók létrehozása és a meglévők fejlesztése által, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése, a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása, valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása.

Hajdúszoboszló legfőbb **turisztikai attrakciója** a kiváló minőségű gyógyhatású termálvízre épülő **strand-, gyógy- és élményszobor**, amelynek folyamatos fejlesztésével a nemzetközi és hazai kínálatban egyedi turisztikai termék jött létre. Az egész évben széleskörű programokat nyújtó komplexum szolgáltatási kínálatát a különböző vendégkörök igényei alapján állították össze. A jövő idegenforgalmának alapja egyfajta egészségturisztikai vertikum kialakítása, amelyben a gyógyító, rehabilitációs, prevenciós és wellness-szolgáltatások egyaránt jelentős szerepet játszanak.

Az egészségturisztikai vertikum felépítése

Ahhoz, hogy a turisztikai övezet multiplikátor hatása a város egész területén és a környező településeken is megnyilvánuljon, elengedhetetlen **komplex rekreációs és szolgáltatási csomagok** összeállítása a vendégek számára – figyelembe véve az egyes célcsoportok eltérő szükségleteit. Ehhez mind időben, mind térben össze kell hangolni a települések és a szolgáltatók kínálatát a vendéglátás, a rendezvényszervezés (pl. esti kulturális programok) és az alternatív kikapcsolódási lehetőségek (pl. falusi és ökoturizmus, szórakozóhelyek, sport) terén egyaránt.

Az új, egymást támogató turisztikai elemek kialakításával párhuzamosan erősíteni kell a turisztikai marketing differenciált és célcsoport-orientált jellegét. Mindennek a feltétele a turisztikai desztináció menedzsment (Hajdúszoboszlói Turisztikai Nonprofit Kft.) megerősítése, amely a desztináció idegenforgalmi termékeit és szolgáltatásait integráltan kezelő partnerek (önkormányzatok, vállalkozások, szakmai és civil szervezetek stb.) hosszú távú, intézményesült együttműködésén alapul annak érdekében, hogy a vendég élményét, illetve a turizmusból származó hatásokat optimalizálják a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

A2: A térségi idegenforgalmi együttműködés lehetőségeinek nagyobb mértékű kihasználása, Debrecen- Hajdúszoboszló kölcsönös előnyökön alapuló partnerségi kapcsolatának kialakítása.

Térségi idegenforgalmi együttműködés lehetőségeinek nagyobb mértékű kihasználása:

A település- és a településfejlesztés számára előnyhelyzetet jelent a gyógyító hatásáról világhírű hévízkinccs, a jó minőségű talaj, és a földrajzi fekvéséből származó egyéb előnyök.

Hajdúszoboszló szerepkörét elsősorban a nemzetközileg is elismert gyógyfürdő határozza meg a jövőben is. A gyógyfürdő nemcsak Hajdúszoboszló, de az egész térség vonzerejét is képezi, a hortobágyi természeti tájjal együtt. Kiaknázásra váró lehetőségeket kínál a Hortobágy-Hajdúszoboszló- Debrecen idegenforgalmi „háromszög” vagy a Tisza menti térséggel kiegészülő „négyyszög” országosan is kiemelt üdülőkörzetként való kezelése esetén az ökoturizmus, ill. a hortobágyi attrakív látványosságokhoz kapcsolódó komplex, gyógy- és rekreációs termálprogramokkal bővülő idegenforgalmi projektek megvalósítása.

Debrecen- Hajdúszoboszló kölcsönös előnyökön alapuló partnerségi kapcsolatának kialakítása:

Debrecen és Hajdúszoboszló ellentmondásos viszonyát (a gyógy-, a termál- és a fürdőturizmus hasonló adottságai miatt kialakult egyfajta versenyhelyzet, másfelől a megyeszékhely tágabban értelmezett agglomerációjába tartozó Hajdúszoboszló természetes kötődése Debrecenhez) rendezni szükséges. A két város viszonyát kölcsönösen előnyös funkciómegosztással, intenzívebb együttműködéssel és közös arculatformálással lehet, és kell ellensúlyozni. (Az alárendeltségi viszony helyett partnerségi viszony kialakítására kell kölcsönösen törekedni, több fejlesztési igény megvalósulását is elősegítve ezzel.)

B. A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása.

B1: Stabil és diverzifikált (kockázatok csökkentésére is törekvő) gazdasági struktúra kialakítása a fejlett és innovatív vállalkozói infrastruktúra megteremtésével

Hajdúszoboszló köznevelési struktúrája megfelelően igazodik a járási székhelyként betöltött kistérségi szerepéhez. A városban az egyesített óvoda nyolc tagóvodával, négy általános iskola, egy értelmi fogyatékosokat befogadó speciális általános iskola, egy zenei alapfokú művészetoktatási intézmény, egy gimnázium, egy közgazdasági szakközépiskola, egy szakiskola, valamint egy középiskolai kollégium működik.

Az iskolák fenntartói feladatait 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) látja el. Az intézmények működtetési feladatait az általános iskolák, a zeneiskola, a gimnázium és a kollégium esetében a város végzi. A szakképzés fenntartója és működtetője jelenleg a KLIK. Várhatóan 2015 szeptemberétől a szakképzés szakmai irányítása és működtetése a Nemzetgazdasági Minisztérium feladata lesz. A Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda fenntartója továbbra is az önkormányzat.

Az intézményekben a **humánerőforrás rendelkezésre áll** a színvonalas munkavégzéshez, amit a tanulók által elért eredmények alátámasztanak.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, óvoda pedagógiai programja, a tagóvodák sajátos nevelési gyakorlata egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszer. A gyermekek neveléséhez szükséges eszközök, felszerelések jó színvonalon biztosítottak. A tagóvodák **infrastruktúrája folyamatos fejlesztést** igényel. Az épületek többsége régi építésű, elavult a szigetelés, az elektromos hálózat, a fűtés- és világítási rendszer korszerűsítésre szorul. Az elmúlt évben megkezdődött a nyílászárók cseréje, mely ebben az évben folytatódik az intézmény egységeiben. Jó ütemben halad a világítás korszerűsítése, kivétel ez alól a Konyha épülete.

Ebben az évben megkezdjük a vizes blokkok felújítását, ez valószínűleg több éves ütemezésben kivitelezhető a tagóvodákban. A fűtésrendszer több tagóvodában szintén felújításra szorul.

Az általános iskolák profilja eltérő. Megtalálható ezen belül az idegen nyelv (angol két tanítási nyelvű, illetve nyelvi tagozat), az ének-zene és a sport is. A kínálat tehát a szülők számára megfelelő választási lehetőséget biztosít. **Fejlesztési lehetőség az infrastrukturális területen kínálkozik.** A taneszközök terén tapasztalható hiányosságok mellett a **nyílászárók cseréje, az épületek hő- és vízszigetelése, akadálymentesítése, valamint az elektromos hálózat felújítása említhető a legfontosabb működtetői feladatok között.**

A gimnáziumi képzés megfelel a vele szemben támasztott követelményeknek. A képzési szerkezetben megtalálható a normál tantervű képzés mellett a matematikai, informatikai, valamint a természettudományos irány, de hangsúlyosan jelenik meg az idegen nyelv (angol) is nyelvi előkészítő évfolyammal illetve emelt szintű képzéssel. Az intézmény felújított és teljesen körüli akadálymentesített, így azonnali működtetői beavatkozást nem igényel. **Fejlesztési szükséglet a taneszközök terén mutatkozik.**

A szakképzés szervezése teljes egészében állami feladatellátás keretében valósul meg, tehát a városnak közvetlen beleszólása nincs a szakképzési struktúra alakításába. **Az önkormányzati vagy vállalkozói szakképzési igényeket a Kamarán keresztül tudja eljuttatni a szakminisztériumokhoz, hogy a helyi szakképzés a helyi munkaerő-piaci igényeknek a**

legjobban meg tudjon felelni. Ez vonatkozik a felnőttképzésre is, hiszen az átképzésre, továbbképzésre folyamatos igény mutatkozik a szakképzés területén.

A középiskolai kollégiumra folyamatos igény mutatkozik, bár az utóbbi időben ennek mértéke csökkenő tendenciát mutat. **A kollégium meglehetősen „lelakott”, jelentős felújításra szorul mind infrastrukturálisan, mind bútorozottság és felszereltség tekintetében.**

B2: A helyi Kis és Közép Vállalkozások (KKV-k) megerősítése, új gazdasági vállalkozások számára fejlesztési terület kijelölése- előkészítése az Ipari és kereskedelemi ágazatban.

A helyi Kis és Közép Vállalkozások (KKV-k) megerősítése az Ipari és kereskedelemi ágazatban. A lakó és üdülő területeket nem terhelő vállalkozói területek kijelölése. A mezőgazdasági termelésen alapuló feldolgozóipar fejlesztése. (A feldolgozott termékben a „Hajdúszoboszló” jelző egyfajta pozitív marketinget is magában hordoz, mely az egész városra kiható pozitív hatással bír.)

Nagyobb gazdasági vállalkozások számára lakó- és üdülőterületektől távol elhelyezkedő, terület kijelölése, megfelelő infrastruktúra biztosításával.

B3: A mezőgazdaság fejlesztése, a nagyüzemek technológiai és környezetvédelmi korszerűsítésének elsődlegességével, a kisüzemi és családi gazdaságok megerősítésével, újak létrehozásának ösztönzésével.

Nagyüzemi gazdaságok

Nagyüzemi gazdaságok: Főként a telephelyfejlesztések, bővítések, technológiai és környezetvédelmi jellegű beruházások, szükségesek.

Kisüzemi gazdaságok:

A meglévő kisüzemi gazdaságok megerősítése, újak létrehozásának ösztönzése.

Családi gazdaságok:

A családi gazdaságok számának bővítése és megerősítése. Birtokközpontok, tanyák életképessé tétele. Megfelelő szabályozási környezet megteremtése a településrendezési terv, helyi szabályozás kidolgozása során. Körültekintően kell azonban eljárni abban, hogy a külterületek ne váljanak tömegesen lakóhellyé. A mezőgazdasági övezetekben a ott lakást csak abban az esetben javasolt támogatni, ha az ott folytatott gazdasági tevékenység azt indokolja is! A gazdasági vállalkozás nélküli, mezőgazdasági területen történő lakásépítést célszerű visszaszorítani. Prioritást kell, hogy kapjanak a bio- és ökológiai gazdálkodást folytatók.

Kihasztnálatlan mezőgazdasági lehetőségekre épülő fejlesztések megvalósítása:

- a kertészeti tevékenység a geotermikus adottságok kihasználásával (fűtött üvegház, fóliás zöldségtermesztés),
- virágtermelés,
- a gyógy- és fűszernövény termesztés,
- gyümölcsstermesztés (Pl: a belterület északnyugati szélén zártkertekből korábban előirányzott védőerdők funkcióváltásával! Védelem + gazdasági hasznosítás)
- erdészeti tevékenység, fa- és energia-növény ültetvények, faiskolák

Mindezekhez a jelenleg alulhasznosított zártkertek (is) szolgálhatnak alapot. (a földek magas termőértékekkel bírnak, kevésbé szennyezettek vegyi anyagokkal, mint a nagyüzemi területek, településhez közel vannak, megközelítésük jónak mondható)

B4: A szolgáltatási szektor még kihasználatlan (illetve nagyobb lehetőségeket hordozó) területeinek fejlesztése.

- Horgászat (a Keleti Főcsatorna, horgásztavak)
- Sport turizmus (Meglévő versenyuszoda, sportrepülőtér lehetőségeinek nagyobb mértékű kihasználása. (Multi funkciós sport- és rendezvényközpont létrehozása.)
- Lovas turizmus fejlesztése (A meglévő lovasiskolák, a HNP világörökségi helyszín, a város környéki természeti területek adottságaira alapozva. Lovas útvonalak kijelölése, fedett lovarda létesítése.)
- Gasztro turizmus (helyi, biogazdálkodáson alapuló termékeken alapulva)
- Ökoturizmus fejlesztése (Angyalháza)

B5: A helyi gazdasági szféra igényeihez illeszkedő humán erőforrás-fejlesztés

A humán erőforrás általános fejlesztése a Hajdúszoboszlón és térségében élő lakosság helyzetére közvetlen hatást gyakorol, és a gazdaságilag-társadalmilag fenntartható fejlődés egyik alapfeltételét is jelenti. **A város versenyképességének és népességmegtartó erejének növelése** a tényleges és potenciális munkaerő képzettségi színvonalának és rugalmasságának jelentős emelése nélkül elképzelhetetlen. Ehhez **a képzési-oktatási rendszer egyes szintjein különböző fejlesztések szükségesek:**

A köznevelés Hajdúszoboszlón korszerűnek és megfelelő színvonalúnak értékelhető.

A gimnáziumi képzés keretében fontos a minőség – differenciált lehetőségeket és speciális szakmai elképzeléseket is figyelembe vevő – további javítása. Emellett erősíteni javasolt a gimnáziumok felsőoktatásra felkészítő funkcióját.

A szakképzési rendszer terén az önkormányzat gyorsítani javasolja a helyi munkaerő-piaci igényeken alapuló modellváltást annak érdekében, hogy csökkenjen a fiatalok szelektív elvándorlása, valamint hogy mérséklődjön a képzési kínálat és a munkaerő-kereslet közötti szakadék. Ezért a képzési kínálatban célszerű nagyobb hangsúlyt fektetni többek között a turisztikai, az egészségügyi, a logisztikai és a pénzügyi irányokra.

Mindezek figyelembevételével a helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a jellemzően szezonális munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Hajdúszoboszló gazdasági diverzifikációja, a külső gazdasági körülmények, a növekvő technológiai színvonal új képzettségeket és képességeket, valamint oktatási **intézményi infrastrukturális fejlesztéseket** követelnek. A változó igényeket csak a **gazdaság szereplőivel szorosan együttműködő, rugalmas felnőttoktatási rendszer**, a standard színvonalat biztosító gimnáziumi oktatás, valamint a szükséglet-orientált szak- és továbbképzési intézményrendszer képes figyelembe venni a kapcsolatok intézményesülésével. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

2.2.2. TÁRSADALOM

C. A városban és a térségben megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése.

C1: A társadalmi különbségek mérséklése komplex szociális ellátórendszer kialakításával

A szociális felzárkóztatás és a társadalmi kohézió keretében Hajdúszoboszló célként tűzi ki, hogy minden rászoruló lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályokban rögzített ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és minőségi ellátást biztosítanak, továbbá, hogy a szociális szektor működése magas szinten feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat a klienseknek. Ezeket a célokat szolgálják a szociális szolgáltatások alapelvei:

- **szükséglet-orientáltság:** a városlakók, kiemelten a különböző hátrányos helyzetű csoportok (nők, munkanélküliek, csökkent munkaképességűek, fogyatékosok, a cigányság, hajléktalanok) megváltozott igényeinek, szociális szükségleteinek figyelembevételével kell kialakítani a szolgáltatások rendszerét;
- **minőség:** a meglévő ellátások fejlesztése a dolgozók szakmai felkészültségének és igényességének növelésével, az intézmények szervezeti-irányítási rendszerének korszerűsítésével;
- **hatékonyság:** a szociális szolgáltatások biztosításában erősíteni kell az önkormányzat felelősségét, ugyanakkor a feladatok ellátásában hangsúlyosabbá kell tenni – ellátási szerződések alapján – a civil és egyházi szervezetek részvételét, aminek keretében a hatékonyság érvényesülésére kell törekedni;
- **szektorok közötti együttműködés:** a különböző problémák, esetek bonyolultsága és komplex kezelése igényli az egyes ellátási típusok és szolgáltatások egymásra épülését, egymás melletti működését, hálózatba szerveződését.

A fenti alapelvek maximális figyelembevételével **a szociális biztonság javításának célterületei** a következők:

- területileg szegregált szegénytelepek kialakulásának megakadályozása Hajdúszoboszló veszélyeztetett területein, hosszútávon az érintett városrészek infrastrukturális problémáinak megszüntetése;
- a hátrányos helyzetűek munkaerőpiacra való beilleszkedésének támogatása, foglalkoztatási lehetőségeinek feltárása, koordinálása és tartós bővítése;
- a család- és gyermekvédelmi tevékenység javítása;
- a szociális ellátórendszer intézményeinek infrastrukturális fejlesztése;
- a szociális, oktatási és egészségügyi ellátás integrált megközelítése a hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása érdekében;
- a hátrányos helyzetű csoportok elfogadottságának erősítése, toleranciaprogramok megvalósítása.

Mindennek **eredményeként** nagyobb mértékben megvalósul mind az alap-, mind a szakellátások esetében a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, azonosíthatóvá és elérhetővé válik a legrászorultabb, legveszélyeztetettebb társadalmi réteg, előtérbe kerül a saját környezetben történő gondozás, összességében pedig **mérsékelhető a társadalmi kirekesztődés kockázata.**

C2: A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése

A lakosság jobb egészségi állapotának elérésében kiemelt jelentőséggel bírnak a **preventív tevékenységek**, vagyis a szűrések, az egészséges életmód és táplálkozás terjesztése, valamint a lelki egészségvédelem – különös tekintettel a szív- és érrendszeri megbetegedések vonatkozásában. Kiemelten fontos a középkorúak részvételének növelése az egészségügyi szűréseken különböző programok és térítésmentes szűrővizsgálatok szervezésével, így elérhető egyfajta szemléletváltás, miszerint a szűrések hasonlóan fontosak, mint a gyermekkori védőoltások, amelyeken a részvételi arány 98-100%. Az egészségügyi felvilágosító programok másik célcsoportját az iskolai tanulók jelentik. Az egészségfejlesztési nevelő tevékenység beépülése a köznevelési programokba számottevően hozzájárulhat a lakosság egészségtudatosságának erősödéséhez különösen a drogmegelőzés, a szexuális felvilágosítás, az egészséges táplálkozás és az önvizsgálatok (pl. emlőszűrés) esetében. Mivel a környezeti ártalmak jelentős szerepet játszanak a lakosság egészségi állapotának alakulásában, ezért célszerű a környezet-egészségügy és a megelőzés kapcsolatát erősíteni.

Az **egészségügyi ellátó rendszer hatékonyságának növelése** érdekében fontos a felnőtt háziorvosi praxisok felszereltségének javítása, egyes szakterületeken a gép- és műszerpark fejlesztése, valamint a kapacitások bővítése (pl. a lakosság korstruktúrájának változása miatt gerontológiai ellátó hálózat). A cél elérése érdekében szükséges az alapellátás és a szakellátás közötti kapcsolatok erősítése, a lakossági monitoring kiépítése, továbbá minőségbiztosítási rendszerek bevezetése, ami elősegíti a színvonalas, **betegközpontú és transzparens egészségügyi ellátás** kialakulását. Speciális adottságainak köszönhetően Hajdúszoboszló a jövőben nagyobb szerepet tölthet be az **egészségügyi rehabilitáció** területén, amely nemcsak a helyi lakosságot szolgálja ki, hanem nagymértékben épít a városba érkező gyógyturistákra is. A **komplex egészségipar** kialakításához szoros együttműködést célszerű kialakítani a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumával, továbbá ösztönözni kell a speciális magánpraxisok megtelepedését a városban.

Az iskolai testnevelés lehetőségeinek kiegészítése a sportolási lehetőségek bővítésével. Szabadtéri sportterületek kialakítása, multifunkciós sportcsarnok létrehozása. A sportolási, testedzési lehetőség hozzáférések biztosítása, megfelelő minőségű és bárki számára elérhető létesítmények létrehozásával, területek kialakításával.

C3: A közigazgatási szolgáltatások ügyfélbarát jellegének megerősítése

Hajdúszoboszló kistérségi és járási központként széleskörű közigazgatási, hatósági feladatokat lát el, amelyek esetében **a minőség és a hozzáférhetőség javítása** kétféleképpen valósítható meg:

- a szolgáltatások és környezetük ügyfélbarát jellegének erősítésével,
- valamint az e-önkormányzat eszközeivel.

A város jóllehet az előbbi területen is jelentős eredményeket ért el (Polgármesteri Hivatal hosszabb nyitva tartása, rugalmas ügyintézési lehetőségek, családbarát megoldások, a belső tér ügyfélbarát kialakítása), elsősorban a közigazgatás infokommunikációs fejlesztésével tűnik ki: élen jár a közigazgatás-korszerűsítési megoldások, az infokommunikációs technológiák alkalmazásában, számos eredeti termék kitalálója, bevezetője (pl. IKeR, ADATSZTÁR). A közigazgatási szolgáltatások fejlesztésének célja az eddigi eredmények kiteljesítése, egy valóban korszerű hivatali működés még hiányzó feltételeinek megteremtése, ezáltal **egy komplex közigazgatási rendszer példaértékű kifejlesztése**.

Az igazgatásszervezési és infokommunikációs technológiai megoldások hatékonyan képesek támogatni az emberi munkát, költséghatékony, teljesítmény- és minőségorientált működést eredményeznek. A **hatékonyság és eredményesség** alapelve megmutatkozik az átlátható önkormányzati működésben, a magas szintű felhasználói elégedettségben, valamint a mérséklődő bürokráciában. Ennek keretében egyes üzleti és lakossági szolgáltatásokat kiemelten kell kezelni:

- mind a magánszemélyek, mind az üzleti szféra szereplői számára megbízható, **interoperabilis és egymást kiegészítő közszolgáltatásokat** kell biztosítani, amelyek például a tartózkodási helytől függetlenül lehetővé teszik az elektronikus személyazonosítást;
- az e-önkormányzati eszközökkel erősíthető az **aktív állampolgári részvétel** megteremtve a demokratikus döntéshozás alapját.

A közigazgatás korszerűsítésével a város és a környező települések lakosai – a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozó személyek is – egyszerűen, ún. infomentorok segítségével hozzáférhetnek a biztonságos és megbízható elektronikus e-kormányzati szolgáltatásokhoz, amelyeknek négy szintjét különítjük el:

- az első elektronikus szolgáltatási szinten („jelenlét”) olyan információs, tájékoztató szolgáltatás valósul meg, amely szűk, általános információkat nyújt az ügyintézés lépéseiről és az ahhoz szükséges dokumentumokról;
- a második elektronikus szolgáltatási szint („interakció”) az egyirányú interakciót biztosítja, amely az előzőhöz képest az ügyintézéshez szükséges iratok, nyomtatványok letöltését, és azok ellenőrzéssel vagy ellenőrzés nélküli elektronikus kitöltését is lehetővé teszik, a dokumentum azonban csak hagyományos módon nyújtható be;

- a harmadik elektronikus szolgáltatási szint („tranzakció”) már lehetővé teszi a kétirányú interakciót, amely közvetlen vagy ellenőrzött kitöltésű dokumentum segítségével történő elektronikus adatbevitelre és az adatok ellenőrzésére terjed ki, az ügyintézésnek nem feltétele a személyes jelenlét, de a kapcsolódó közigazgatási döntés közlése, valamint az illeték- vagy díjfizetés tradicionális módon lehetséges;
- a negyedik elektronikus szolgáltatási szint („transzformáció”) biztosítja a teljes on-line tranzakciót (ügyintézési folyamatot) a közigazgatási döntés közléséig, illetve az elektronikus illeték- vagy díjfizetésig.

A közigazgatás ügyfélbarát jellegének erősítésének eszközei a **közösségi hozzáférési helyek**, a nyilvános informatikai csomópontok és a közterületi ingyenes internet-hozzáférés kialakítása, amelyek használatában a város aktív segítséget nyújt a lakosságnak. Mindezek hatására összességében emelkedik a város és a környező települések lakosainak komfortérzete és életminősége, erősödik helyi identitásuk, csökkennek a szolgáltatások elérhetőségében fellelhető különbségek, javul a partnerség és az együttműködés az önkormányzat és a lakosság között, valamint jelentős mértékben megerősödik **Hajdúszoboszló térségi szerepköre**.

C4: A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

Hajdúszoboszló kulturális és közösségi élete a turisztikai dominanciának köszönhetően sajátos kettősséget mutat: a programok többsége a nyári időszakban kerül megrendezésre, elsődleges céljuk a turisták igényeinek kiszolgálása. Emiatt a helyi lakosok, akik egyébként közvetlen és közvetett haszonélvezői az idegenforgalomnak, háttérbe szorítva érezhetik magukat. Ennek ellensúlyozására kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy rendszeresen lehetőségük nyíljon közösségi, kulturális, sport és egyéb szabadidős programokon való részvételre.

Ahhoz, hogy Hajdúszoboszló elősegítse a **kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlődését**, tovább kell folytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományörzés és - ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot tartó rendezvények szervezése,
- civil közösségek közösségi és kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.
- közterületek, közfunkciók bővítése
- köztéri attrakciók növelése
- pihenőterületek, parkerdők növelése
- sportterületek biztosítása
- fedett piaccsarnok létesítése

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen **a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele**, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Hajdúszoboszlón nem csak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy

- erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát,
- csökkentsék a látens konfliktusokat a helyi társadalom és a vendégek között,
- kiegészítő kínálatot teremtsenek a turisták számára meghosszabbítva ez által az itt-tartózkodás idejét.

A program **eredményeként** színesebbé válik a város arculata, tovább bővül a programkínálat, gyakoribbá válnak a civil önszerveződések és a „bottom up” kezdeményezések, valamint erősödik a pozitív értelemben vett lokálpatriotizmus, ami összességében nemcsak a helyi lakosság számára jelenti az életminőség emelkedését, hanem hozzájárul a turisztikai vonzerő növekedéséhez is.

2.2.3. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET

D1: Külső és belső megközelíthetőség, elérhetőség javítása.

Külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- a) Vasúti közlekedés fejlesztése, elővárosi közlekedés megvalósítása:
Hajdúszoboszló közlekedési kapcsolatainak meghatározó elemét jelenti vasúton a Budapest- Záhony vasútvonal, melynek nagyléptékű rekonstrukciója (közlekedés sebességének 160 km/óra-ra történő gyorsítása, a Hajdúszováti út kereszteződésében vasúti felüljáró építése, a vasútállomás korszerűsítése -peron aluljárók építése, állomás és állomás előtti terület korszerűsítése-). Vizsgálni szükséges az elővárosi közlekedés megvalósításának lehetőségeit, melynek vasútvonalhoz kapcsolódó megvalósítása esetén megoldást kell találni a város déli szélén elhelyezkedő vasútállomástól, a városközpont-fürdő központ elérésére. Az elővárosi közlekedés szükségessége nem kérdéses. Annak módját térségi szinten, illetve Debrecennel összehangolva kell megtalálni.
- b) A közlekedési kapcsolat meghatározó elemét jelenti közúton a 4. sz. főút, melynek Hajdúszoboszló- Debrecen közötti szakaszának fejlesztése, (2x2 forgalmi sáv megépítése) kiemelten fontos.
- c) A Hajdúszováti út városba (illetve városon át) irányuló forgalma az M35 autópálya Hajdúszovát- Derecske- Berettyóújfalu irányában történő továbbépítésével növekedni fog, melynek közlekedési vonzataival számolni szükséges.
- d) A megyei Területrendezési tervben előírányzott, belterületet északi irányban megkerülő térségi jelentőségű út Hajdúszoboszló város számára kedvező közlekedési/ megközelítési/ forgalom átvezetési lehetőségeket teremt, de a nyomvonal pontos helyét a helyi igényekhez, értékekhez, és korábban megfogalmazott, de még mindig megalapozottnak tartott közlekedésfejlesztési elhatározásokhoz igazodva kell meghatározni.

- e) A Hortobágyi Nemzeti Park és az érintett települések együttműködési lehetőségeinek fejlesztése, a készítés alatt lévő HNP világörökségi kezelési tervben megfogalmazott javaslatokat is figyelembe véve. (Országos kerékpárút nyomvonalának pontosítása-megvalósítása Hortobágy község- Hajdúszoboszló- Debrecen között.
- f) Szervezett turista utak kialakítása Hajdúszoboszló Fürdő központ és a HNP világörökségi helyszín részét képező Angyalháza-pusztá között, a két helyszín távolsága miatt, a közbelső helyszíneken idegenforgalmi látványosság /látványosságok kialakítása.
- g) A város északi szélén található sport és mezőgazdasági célú repülőtér alapvető funkcióját szükséges megőrizni, de a turisztikai/ gyógy turisztikai célú megközelítés légi-közlekedési lehetőségeinek feltárása, és az ezzel kapcsolatos fejlesztések megvalósítása is cél.

Belső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- a) A belterület keleti- déli (vasútvonal északi oldalán) tervezett külső közlekedési gyűrű keleti szakaszának korábban tervezett megvalósítását, mérlegelve annak közlekedési előnyeit, várható költségeit, területfelhasználásban jelentkező korlátozásait szükséges felülvizsgálni, és kellő indokolttság esetén a fejlesztésekből elhagyni. (Utóbbi esetben a Hajdúszovát (M35 autópálya irányából) érkező és fürdő – üdülő területek felé irányuló közlekedési forgalom helyi úthálózatra gyakorolt hatását (útvonalvezetést) külön vizsgálni szükséges.
- b) Az országos mellékutak belterületen keresztül vezető (átmenő) forgalmának nyomvonal vezetését a rendelkezésre álló/ szabályozással biztosítható keresztmetszetek, csomópontok kialakítására biztosítható területek figyelembe vételével, és környezetre gyakorolt hatásaira is tekintettel szükséges átgondolni, szükség esetén módosítani.
- c) A város gyűjtőút hálózata hiányos, esetenként szűk keresztmetszetű és így –többek között- az ezeken bonyolódó tömegközlekedést is kedvezőtlenül befolyásolja. E probléma megoldása és a fejlesztési területek jobb megközelíthetőségére való tekintettel szükséges a gyűjtőút hálózat új elemeit meghatározni. Szükség esetén a meglévő értékeket roncsoló, vagy a környezetet aránytalanul megterhelő korábban meghatározott gyűjtőút fejlesztéseket a fejlesztési elhatározásokból el kell hagyni, vagy nyomvonalukat módosítani kell.
- d) A vasútvonal belterülettel ellentétes oldalán elhelyezkedő, jelentős fejlesztésre szánt iparterület megközelítését a település feltáró meghatározó úthálózatához több ponton csatlakozó, vasútvonalat külön szintben keresztező utakkal szükséges biztosítani.
- e) Szükséges a fürdő- üdülő városrész belső, a város gyalogos és kerékpáros közlekedéshálózatához is szervesen kapcsolódó gyalogos és kerékpáros közlekedési rendszerének meghatározása. Ezen belül kiemelten fontos a fürdő központ és városközpont gyalogos- kerékpáros, ill. egyéb idegenforgalom számára is vonzerőt képező (korzó, omnibusz, vízi út- csónakázás, stb.) kapcsolatának/ kapcsolatainak kialakítása.

- f) Az idegenforgalmi városrészben a jelenlegi „Fesztivál-tér” – Szent István park – Mátyás Király sétány burkolati- és zöldfelületi rendszerének komplex áttervezése a járulékos közműrendszerekkel (közvilágítás, csapadékvíz-elvezetés), utcabútorokkal, funkcionálisan újragondolva (szabadtéri színpad helye, használhatósága, árusítások helye, formája, ideiglenes rendezvények és fesztiválok helyszínbiztosítása, használhatatlan parkolók megszüntetése, az esti sétányjelleg biztosítása, a szállodai előkertek szabályozása.) Egybefüggő sétányrendszer kialakítása.

D2: A város természeti, kulturális és történeti értékei (termálvíz, Hajdúvárosi hagyományok, HNP Világörökségi Helyszín) egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a városlakók életminőségének, egyúttal az idegenforgalom minőségének fejlődéséhez is.

D2.1: A történetiséget, az ellátás városi szintjét is hordozó belváros és az attól külön álló gyógyfürdő-üdülő városrész szerves, élő kapcsolatának megteremtése.

A Hajdúszoboszló város egyik sajátossága, az egyedi, kétpólusú szerkezete, valamint a pólusok közötti sajátos funkciómegosztás:

- a város északi-északkeleti részén elhelyezkedő HungaroSpa Hajdúszoboszló Gyógyfürdő egy olyan komplex, szolgáltatásokkal nagy mennyiségben és magas minőségben ellátott üdülőövezet kialakulását indukálta, amely a vendégek számára a nyári időszakban ténylegesen központként funkcionál;
- a város – térbeli szempontból – központi része elsősorban a közszolgáltatások elérését és igénybevételét teszi lehetővé főként a helyi lakosság számára, a turisták csak alkalmanként keresik fel a belvárost, központi funkcióját elsősorban az idegenforgalmi idényen kívül tölti be.

A két „városközpont” tehát nemcsak földrajzi értelemben, hanem funkcionálisan is elkülönül egymástól, más célcsoportok igényeit elégíti ki, ráadásul eltérő időben.

E sajátosságból eredő hiányosságok megszüntetése, alapvető érdeke a városnak, hiszen a két városrész szerves, élő kapcsolatának megteremtésével több területen is jelentős fejlődés érhető el.

- Erősödik a városközpontban lévő meglévő turisztikai lehetőségek kihasználtsága.
- A városközpont látogatottságának növekedése ösztönzi a történeti értékek erőteljesebb megjelenítését, bemutatását.
- Nő a városközpontban lévő szolgáltatások forgalma, mely élénkítőleg hat a helyi vállalkozások fejlődésére is.
- Bővül a turisztikai és programkínálat lehetősége
- A városközpontban lévő hajdúvárosi történeti emlékek fürdővendégek üdülők számára történő előbbé tétele nem csak a programkínálat bővítését, hanem minőségi többletet jelent az ismertség, látogatottság területén is.

A történetiséget, az ellátás városi szintjét is hordozó belváros és az attól külön álló gyógyfürdő- üdülő városrész szerves, élő kapcsolatának megteremtése csak városrendezési eszközökkel, és az abban megfogalmazható feladatok és erre alapozottan megvalósítható projektek, illetve több lépcsőben megvalósítható fejlesztések eredményeként lehetséges.

Az idegenforgalmi és kulturális kínálatok bővítésével javítani lehet ezen a helyzeten, de igazi „áttörést” csak a városrendezés eszközeivel lehet elérni. A két eltérő funkciójú városrész kapcsolatának előbbé tétele jobban összekötné az idelátogatók tudatában a „Hajdúszoboszló a fürdő város” és „Hajdúszoboszló a Hajdú város” fogalmát, ami egyrészt tovább növelhetné a város kedveltségét, és a belvárosban lévő szolgáltatások, kereskedelem forgalmát is jelentősen megnövelné. A belváros amiatt kapcsolódik össze a Hajdú város történetiséggel, mert ott található a város legrégebben megtelepült része. A műemléki védettségű református templom és templom erőd. E körül helyezkedett el az ugyancsak a hajdú időkben kiépített hajdú palánkkal, árokkal védett belső erődített településrész is. Itt találhatóak a város legszebb régi épületei, múzeumai is.

A városrészek élő kapcsolatának megteremtését a Szilfákajla útja- Bethlen- Kenéz- Böszörményi- Lovas- és József Attila utak. illetve utcák által határolt területen lehetséges kijelölni. A belváros és a fürdő között, az előzetes vizsgálatokat alapul véve két kapcsolódási lehetőséget érdemes számításba venni, és a fejlesztések során megvalósítani.

- Korzó kialakítása a fürdő bejárata és a belváros között.
- Sétány (gyalogos- és kerékpáros kapcsolat) és vízi út kialakítása a fürdő csónakázó tava és a belvárost egykoron védő hajdúpalánk között.

D2.2: Az épített környezet történeti értékeinek erőteljesebb megjelenítése

A város történetiségét, Hajdú városi múltját, hagyományait, kézzelfoghatóbb, és látványosabb módon megjeleníteni tudó fejlesztések megvalósítása. Ez által a helyi kötődés (identitástudat) erősítése, a turisztikai kínálat bővítése és az idegenforgalom minőségének növelése.

- a) Az egykori Hajdú palánk helyreállítása, részbeni „újra építése” (a Fogthüy utca elején induló és a szabadtéri Mozi mögötti területig vezető árok mentén, a Kösely-ér és a Kossuth utca 57 sz. közötti rövid szakaszon), mellette tanösvény kialakítása.
- b) A szabadtéri mozi mögötti, jelenleg beépítetlen területen egy szabadtéri településtörténeti bemutatóhely és egy új múzeum létesítése.
- c) A református templom körül kialakított egykori templom erőd teljesebb és látványosabb bemutatása. A templomerőd további bástyáinak, falának bemutatása, hosszú távon akár a helyén létesített épület bontásával, illetve a templomerőd környezetének méltóbb alakításával.
- d) A legértékesebb (helyi értékvédelmi kataszterbe felvett) épületek és utcaszakaszok helyi védelmének elrendelése, védelmüket, megtartásukat- és értékükhöz méltó felújításukat elősegítő szabályozás és támogatási rendelet kidolgozása. Az új építések átépítések védett értékekhez méltó megvalósítása.
- e) Az egykori földvár helyének érzékelhetővé tétele kertészeti, építészeti eszközökkel

D3: A természeti és táji értékek megőrzése, tájképi értékek érvényesülésének elősegítése, tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése

A település tájképi megjelenésének legfontosabb eleme a környező hortobágyi és hajdúsági természeti környezet, az ősi, szikes pusztákkal megjelenő Hortobágyi pusztaság, a gazdagon termő Hajdúsági löszhát, valamint a kiszáradt vízfolyás medrekkel – morotvákkel - tarkított Bihari síkság. A felszín sík. Az itt-ott kanyargó meder-mélyedéseket a település DNY-i határában kísérik kertségek. A települést körülvevő táj alapvetően mezőgazdasági kultúrtáj, túlnyomórészt szántóföldi és gyepgazdálkodással.

A táj funkcionális megsegítéséből nagyon hiányoznak a mezővédő erdősávok, melyek a Hortobágy és a Hajdúság lapos, messzire áttekinthető tájképi megjelenését esetenként megzavarnák ugyan, de más szempontokból (bizonyos helyeken) szükségesek lennének.

A természeti és táji értékek megőrzése, a környezeti- klimatikus és gazdálkodási szempontok figyelembe vétele mellett

A város kiemelkedő természeti és kulturális értékét jelentő Hortobágyi Nemzeti Park világörökségi helyszín részét képező Angyalháza- puszta területére és az ugyancsak természetvédelmi oltalom alatt álló gyepes területekre, a természetvédelmi előírásokat kiegészítő helyi szabályzat kidolgozása szükséges. Olyan Helyi építési szabályzat és szabályozási terv kidolgozása szükséges, amely biztosítja a kiemelkedő egyetemes értékek, természeti- táji értékek megőrzését- érvényesülését, ugyanakkor a lehetőségeken belül maximálisan figyelembe veszi a korszerű gazdálkodás elvárásait, a helyi vállalkozások fejlesztési szándékait is.

A tájképi értékek érvényesülésének elősegítése

A tájképi értéket jelentő védett területek szomszédságában (a tájképi értékekre hatással lévő területeken) olyan terület- illetve táj használat, kidolgozása, olyan tájba illesztést szolgáló építési előírások kidolgozása, amely a tájképi értékek megőrzésén (a sérülések helyreállításán) kívül, a táj város belterülete felől feltáruló látványát és a város tájban való megjelenését is a tájképi értékekhez igazítja.

Tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése

- a) A közigazgatási terület gyenge erdősültségének növelése, a pusztai táj tájképi értékeinek sérülése nélkül. Az erdők, erdősávok pótlásával csökkenteni szükséges a talajfelszín száradását, egyúttal pedig a páratartalom növelésével javítani a város klimatikus viszonyait is.
- b) A város belterületéhez közeli ipari és mezőgazdasági telephelyek tájba illesztésének megoldása. Kiemelten kezelve a település keleti szélén, a város turisztikailag legfontosabb részéhez közeli, majdnem takarás nélküli gazdasági területeket, a településtől északnyugatra, lévő állattartó telepeket illetve gazdasági területeket, a Nagyhegyes irányába vezető út melletti MOL földgázelosztó üzemet, a település déli szélén húzódó vasúttal szomszédos ipari telephelyeket.

D4: A város egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása

A zöldfelületi elemek közül az összekötő elemek, fasorok-zöldsávok legalább annyira hiányoznak, mint a közhasználatú pontszerű zöldfelületi elemek. A város utcáin gyakran találunk többé-kevésbé vagy egyáltalán nem összefüggő fasorokat, néhány esetben jó szintű fasorokat, elvétve pedig példászerű zöldsávokat, ezek azonban nem állnak össze rendszerre, mely a pontszerű zöldfelületi elemeket egymáshoz tudná kapcsolni, zöld folyosókat képezve, melyek akár a település légcseréjének erősítésében is részt tudnának venni. A település közcélú zöldfelületei kis területűek, eloszlásuk rendkívül egyenetlen, és nem alkotnak hálózatot, elérési lehetőségük elsősorban hiányuk miatt nagyon rossz. A város magja és a turisztikai K-i városrész közötti gyalogos és zöldfelületi kapcsolat is esetleges, hiányos, csak a Szilfákalja út mentén észrevehető.

A város egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása

- a) Hajdúszoboszló zöldfelületi rendszerének és „zöld folyosó” kialakításának fejlesztési és rendezési célja, hogy a város épített környezetével összhangban, a természeti- és táji értékek megőrzésével a zöldterületeknek olyan rendszere alakuljon ki, ami az egybefüggő, a település körülvevő erdő- gyepterületekkel, vizes élőhelyekkel is egységet képezve:
 - Jelentősen javítani képes a város klimatikus viszonyain (kedvezőtlen szelek felfogása, átszellőzés biztosítása, páratartalom növelése, hőérzet javítása, levegőminőség javítása)
 - Alkalmas a pihenési- rekreációs tevékenység elvárt mennyiségű és minőségű, teljes körű befogadására
 - A települési környezetet egészségesebbé, természet közelebbé, igényesebbé, „emberibbé” képes tenni, kielégítve a lakossági és a kiemelt jelentőségű turisztikai elvárásokat is.
- b) Az (összekötő zöldfelületi elemek) utcai fasorok-zöldsávok hiányzó elemeinek jelentős mértékű pótlása, a meglévők minőségének javítása, az egységes zöldfelületi rendszer megteremtésének elősegítése céljából, a települési környezet egészségesebbé és igényesebbé tétele érdekében.
- c) A közcélú zöldfelületek arányos, elrendezésének megteremtése, új parkok, pihenő- sport- és játszó területek kialakításával, a lakókörnyezet ellátásának pótlása- javítása, és az üdülőterületek minőségének javítása érdekében.
- d) A város magja (központja) és a turisztikai városrész közötti gyalogos kerékpáros kapcsolat kialakításának elősegítése zöldfelületi eszközökkel.
 - A Szilfákalja út mentén tervezett korzót kísérő zöldterületi fejlesztések megvalósítása
 - A strandfürdő sós víztározó tava (csónakázó tó) és a belváros közötti gyalogos-kerékpáros (vízi) kapcsolat megteremtésének elősegítése zöldfelületi eszközökkel. (Az egykori Pecse- folyó (csónakázó-tói- csatorna) partjának rendezése, a vízfolyást kísérő zöldterületi folyosó, sétány kialakítása.

- e) A Belső- Kösely vízfolyás és környezetének rendezése, a vízfolyást kísérő zöldterületi folyosó (parkosított területek, sétány, kerékpárút) megvalósítása a városi zöldfelületi rendszer egyik kiemelt jelentőségű elemének fejlesztése és a lenyúló telekvégeken megvalósítható lakóterületi fejlesztések elősegítése céljából.
- f) Helyi védelem megvalósítása a legértékesebb parkok, faállomány megóvása érdekében.

D5: Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentő városi klíma kialakítása.

Az időjárási szélsőségek a globális felmelegedés hatására erősödő: hosszabb, aszályos időszakok, erősebb viharok és szelek, intenzívebb zivatarok és jégesők emberre és környezetre gyakorolt hatását a városi klímát javító beavatkozásokkal is szükséges csökkenteni. Ennek érdekében:

- a) Ki kell alakítani a város egybefüggő zöldfelületi rendszerét és az úgynevezett „zöld folyosót”, ami kapcsolatot teremt a belterületet körülvevő gyepes, fás vizes területekkel is.
- b) Biztosítani kell a város kellő mértékű átszellőzését, ugyanakkor védeni kell a belterületet a szélsőséges illetve légszennyezést hozó szelektől.
- c) Változtatni kell a beérkező energiák elnyelődésén, ezen keresztül a környezetbe való kisugárzáson, az energiák felhasználásán. A kisugárzott hő településről való eltávolításával is segíteni szükséges a települési klíma javulását. Szükséges kidolgozni az energia elnyelődés csökkentésének helyi szabályait, melynek során az alábbi alapvető eszközöket is alkalmazni kell:
 - az épített felületeket minél világosabb színűre kell színezní, miáltal a fényben lévő energia kisebb mértékben nyelődik el a felületek anyagába
 - optimalizálni, csökkenteni kell a szilárd, épített felületeket, részben a szükségtelen felületek megszüntetésével, részben növényzeti fedéssel
 - Növelni kell a zöldfelületek mennyiségét, parkok, kertek létesítésével, de akár tetőkertek, zöldfalak építésével
- d) Lassítani és csökkenteni kell a csapadékvizek szilárd felületekről, a településről való elfolyását, melynek megvalósítása során fontos eszköz lehet a tetőkert, de nagyon fontos a burkolatok vízáteresztő képességének javítása, vagyis a teljesen zárt burkolatok fokozatos cseréje hézagos, áteresztő burkolatra.
- e) Növelni szükséges a települési környezetben a vízfelületek arányát, ugyanis a természetes vízfelület emeli a talajvízszintet, párolgásával emeli a levegő páratartalmát és hűti a levegőt, továbbá a vízi növényvilág nagyarányú oxigén termelésével, a por- valamint pollen megkötésében is jelentős szerepet tölt be.

D6: A közmű infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztésekhez igazodó, mennyiségi bővítése, a magas szintű ellátás biztosítása érdekében.

Felszíni vizek rendszere, csapadék és fürdő sós vizének elvezetése, visszatartása

- a) A vízkárok elhárítása érdekében szükséges végrehajtani a 2013 júliusában elkészült vízkár-elhárítási tervben meghatározott feladatokat.
- b) Szükséges a belterület kiépített belvízelvezető rendszerének egységes üzemeltetési engedélyét beszerezni, egységes kezelési szabályzatát elkészíteni.
- c) A belterületi vízrendezésre készített (a város területén kiépített főgyűjtőknél jelentkező üzemeltetési problémákat részletesen elemző) tanulmánytervek figyelembe vételével szükséges elkészíteni a város egészére vonatkozó, egységes belvízrendezési tervét.
- d) Külön vizsgálatot igényel az a javaslat, mely a Bánom kert csapadékvizeinek leválasztását szorgalmazza, a Gyógyfürdő területén lévő Csónakázó tóról. (A Bánomkert területén kiépített zárt csapadékcsonak, és a használt termálvíz elvezető csatornák is, mind a Csónakázó tóba kerülnek bevezetésre.) A szétválasztás ellen szól ugyanis, a megvalósítás nagyon nagy költsége, a hosszú, megvalósítási idő, és a csatornaépítéssel érintett területen az üdülő vendégek pihenésének megzavarása a megvalósítás ideje alatt. Ellene szól még a rendszer külön választásának, hogy a területről összegyűjtött csapadékvíz hígítja a sós vizet, ami a sós víz elvezetése során előnyt jelent.
- e) Újra gondolandó a fürdő sós víz elvezetését nemrégiben megváltoztató rendszer, melynek során megváltoztatták a fürdő területén lévő sós vizet tároló Csónakázó tóból levezetésre kerülő víz elvezetésének nyomvonalát. Az eredeti Csónakázó-tói gravitációs nyílt csatorna (egykori Pecze-Folyó) helyett az Északi övcsatorna irányába került a fürdő vize elvezetésre, zárt nyomóvezetéken, a fürdő területén épült átemelővel. Az új nyomóvezeték az északi övcsatorna meglévő természetes nyomvonalát sem követi végig, hanem a belterület északi szélét elérve, a belterületet határoló út menti árokba csatlakozik, és a nyugati temető szélén került tovább vezetésre a sós víz-tározóba. A temető területét időnként feláztató, kiöntő csatorna és a folyamatosan szükséges átemelés megkérdőjelezi az új rendszert. A sós víz elvezetés eredeti mederben történő elvezetése az üdülőközpont és a városközpont összeköttetésének új alternatíváját is segítené megvalósítani. (A Csónakázó tói csatorna felduzzasztásával, egy részének csónakázhatóvá tételével, a meder partján gyalogos sétány, kerékpárút létesítésével új kapcsolat alakulhatna ki az idegenforgalmi központ és a városközpont között.)
- f) Fel kell számolni a külterületi vízrendszert veszélyeztető környezeti szennyezéseket. (Meg kell szüntetni a Kösely –ér külterület északi részén lévő szakaszát szennyező sertéstelepi hígtrágya tárolót, folyamatosan ellenőrizni kell a Kösely-ér keleti, Debreceni szennyvíztisztító felől érkező szakaszának vízminőségét.)
- g) Meg kell találni a szükséges műszaki megoldást, a külterület keleti részének öntözéses művelésére, a szükséges öntözővíz biztosításával. (A Keleti-főcsatorna vízkivételi lehetőségének megszerzésével, vagy a Civaqua program keretében a Kösely-ér megfelelő vízhozamának biztosításával, vagy Ebes község irányából tovább vezetve az „L1 tározó” vizét.

Ivóvízellátás, termálvizek

- a) A vízmű kutak sérülékeny vízbázison helyezkednek el. A vízbázison monitoring rendszer került kiépítésre, melyet a kijelölő határozatnak megfelelően kell üzemeltetni. A vízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása kiemelten fontos feladat. a jövőben is.
(A vízjogi üzemeltetési engedély érvényességi ideje: 2022. március 31. A település vízellátását 19 db. vízmű kút biztosítja, mely kutakból egy üzemem kívül van.) A kutak a várostól keletre, illetve délkeletre helyezkednek el 500-3500 m távolságra. A kutakból búvárszivattyúk termelik ki a vizet, és nyomóvezetékeken juttatják a vízmű telepre.
- b) A vízelosztó-továbbító művek folyamatos rekonstrukciójával – különösen a régi, korszerűtlen anyagból készült vízvezetékek cseréjével Hajdúszoboszlón is számolni kell.
- c) Hajdúszoboszló városban a közüzemi vízellátás a vasúttól délre fekvő zártkerti rész kivételével 100 % - ban biztosított. A zártkerti rész ellátása csak a közművesítéshez megfelelő szélességű úthálózat kialakítása esetén biztosítható. Ennek megvalósítása összefügg, a terület távlatra megfogalmazott hasznosításával.
- d) A hévízkutak sérülékeny vízbázison helyezkednek el. A kijelölt hidrogeológiai védőidomra vonatkozó előírások, védelem betartása a jogszabályi kötelezettségen kívül létkérdés is a város számára. A hévíz hasznosítása során elsődleges cél a gyógyászati/ turisztikai hasznosítás, amely mellett (a technológiai folyamatokból, vagy a használt termálvíz lehetőségeiből adódó energetikai célú hasznosításon kívül) más gazdasági hasznosítás nem kiemelt cél. Energetikai/ egyéb gazdasági célokra a 2000-3000 méter mélységben található forró gőzt kell felhasználni.

Szennyvízelvezetés

A településen elválasztott rendszerű csatornázás létesült. A kiépített gravitációs szennyvíz hálózat és szennyvíztisztító telep vízjogi üzemeltetési engedélyének érvényességi ideje 2017. november. 30. A város teljes egészében ellátott, a zártkertek és a vasúttól délre lévő ipartelep kivételével. A szennyvíztisztító telep kapacitása a jövőbeli fejlesztések ellátási igényeit is képes biztosítani. A tisztítótelepen keletkezett szennyvíziszapot, mezőgazdasági felhasználás céljára előkezelés után komposztálják. Az iszap sűrítés és víztelenítés során keletkező iszapvíz a szennyvíztisztító rendszer elejére, a nyers szennyvíz átemelő aknába kerül gravitációsan bevezetésre. A tisztított szennyvizek befogadója a Kösely – főcsatorna.

- a) Az illegális csapadékvíz bekötések felszámolását szigorú intézkedés – bírság – meghozatalával fel kell számolni. (A vízügyi szakvélemény adatai szerint 2014 évben 593.230 m³/év illegálisan bevezetett csapadékvíz terhelte a szennyvíztisztító telepet.)
- b) A távlati belterületi és belterület közeli fejlesztések, köztük a déli iparnegyed szennyvízhálózatba való bekötését a távlatban biztosítani kell. A terület hasznosítások figyelembevételével kell elkészíteni a bekötésre vonatkozó engedélyezési - és kiviteli terveket. Szennyvízszikkasztás nem engedhető meg.

Energiaellátás, megújuló energiaforrások

(A város 132 kV-os szabadvezetékes főelosztó hálózati ellátása az OVIT vezetékrendszeren keresztül biztosított, amely a város K-i szélén található 132/22 kV-os transzformátor állomásba csatlakozik. E trafóállomásból indulnak a várost ellátó középvezetékű vezetékek légvezetékes és földkábeles kialakítással.

A fürdő villamos és hőenergia igényének jelentős részét (gáznál 80-85 %-át, villamos energiánál télen 100 %-át) saját forrásból fedezi a termálvíz hőenergiájának több lépcsőben történő hasznosításával, valamint a termálvíz gáztartalmának hasznosításával.

A város földgázzal 100 %-ban ellátott. A nagyközép nyomású távvezetékre csatlakozó gázfogadó a város K-i szélén épült meg. A város DK-i és DNY-i részén középnyomású gázelosztó hálózat létesült, a város többi részén kisnyomású ellátó hálózat üzemel körzeti nyomásszabályozó állomásokkal.

A település külterületén több, a MOL tulajdonában lévő földgázkút és földgáz távvezeték létesült. A földgázkutak beton térburkolattal ellátott és körbekerített létesítmények, a város É-i külterületén találhatóak.)

- a) Az energiafüggőség csökkentése érdekében kiemelt cél a megújuló energiák széleskörű alkalmazásának elterjesztése, illetve az energiahatékonyság növelése. (A gyógyfürdő termálvizének energetikai hasznosítása jelenleg is megoldott, ezen a területen a gyógyászati célú hasznosítás előnyt élvez.)
- b) A 2000-3000 méter mélységben rendelkezésre álló forró gőz energetikai lehetőségeit távlatban szükséges kihasználni. Vizsgálni kell egy geotermikus erőmű létesítésének lehetőségét. (Illetve erre alapozva intenzív kertészet, zöldség- gyümölcs termesztésének megvalósíthatóságát is.)
- c) A napelemes és napkollektoros rendszerek telepítésével a jövőben nagy arányban szükséges számítani, melyhez meg kell teremteni a környezeti szabályozás feltételeit is. (A környezethez való illeszkedés helyi szabályozása, pl: műemléki környezetben, védett településrészen, utcafépített védettségű településrészen, vagy helyi védettségű épület esetében, településképi, vagy tájképvédelmi területen.)
- d) A mezőgazdasági vállalkozások esetében számolni kell, a biogáz és biomassza erőművek létesítésének igényével is, melyhez szükséges kidolgozni a megfelelő szabályokat is. (Pl: védőtávolság, tájképi megjelenés.)

D7: Környezeti konfliktusok felszámolása, a természeti értékeket, a város lakosságának, és a kiemelt turisztikai és gyógyhely elvárásainak maximális mértékben megfelelő környezetvédelem megvalósítása.

Környezetvédelmi konfliktusok felszámolása

- Az un. városkapu funkciójú útkapcsolat, valamint a peremterületek környezetének (kiemelten a fürdő-, turisztikai övezet környezetét) városképi és vizuális szempontból zavaró megjelenésének megszüntetése, a védelmi és takaró jellegű megoldások (mint zöldfelület, tájba illő építmény) kialakítása.
- Egyes belterületi és üdülőövezeti területek közmű (szennyvíz) és burkolt út ellátottságának, valamint a lakógyűű ellátottság hiányainak pótlása.

- A külterületi lakott övezetek (mint kertségek) távlati urbanizálódás kérdésének rendezése, ezzel szinkronban az infrastruktúra fejlesztés mértékének, jellegének eldöntése.
- Az üdülő és lakóövezetek külterületi gazdasági, mezőgazdasági területhasználatok, telephelyek (mint környezetet jobban terhelő övezetek) irányába történő terjeszkedés konfliktusának kezelése. (A környezetre zavaró hatású telephelyek irányába tervezett lakóterület fejlesztések minimálisra csökkentése, védőzóna kialakítása.)
- A peremterületek lakó/üdülő és gazdasági övezetei közötti védelmi célú övezet (védőerdő, zöldsáv) hiányának pótlása.
- Az állattartásra, trágyakezelésre, kihelyezésre és a mezőgazdasági területek talajerő-pótlásának „városi levegőkörnyezetet kímélő” szabályozás kidolgozása.
- A zöldfelületek rendszert alkotó szerkezeti hiányának pótlása, ezen belül az erdőszűrség kritikusan alacsony arányának javítása.
- A városi klíma javítása érdekében a belvárosban erőteljesebben kell érvényesülnie a víznek, mint klímajavító elemnek. (dísztavak, szökőkutak, csobogók, vízpermetek, vízfolyások)
- A kétpólusú (főszezoni és átlagos) közlekedési eredetű környezetterhelés problémáinak kezelése. (A belvárosban részben a szükségszerűen átmenő, illetve a fürdő, üdülő övezet felé irányuló forgalom kihelyezése egy keleti-északi elkerülő nyomvonal megvalósításával.)
- A tervezett fejlesztések megvalósításakor a környezet védelmének, a fenntartható fejlődés kritériumainak, a város építészeti és üdülőterületi karaktere megőrzésének szempontjait is figyelembe kell venni. Ehhez szükséges a figyelembe veendő szempontok meghatározása, és megfelelő tartalmú helyi előírások kidolgozása.

Talajvédelem

Az agráriumban jelenlévő talajterhelések (kemizálás, a szerves-, és hígtrágya keletkezését produkáló állattartó telepek) csökkentése, helyi szabályok, korlátozások kidolgozása.

(A trágya kihelyezés városhoz, fürdőövezethez közeli területeken való korlátozása időben és technológiában.)

Felszíni és felszín alatti vizek

- A város és területének szennyeződés érzékenységi besorolása felszín alatti víz vonatkozásában a 7/2005. (III. 1.) KvVM r. 1. sz. melléklete szerint fokozottan érzékeny vízminőségi kategóriájú.
A felszín alatti vizek védelmét a mindenkor hatályos rendeletekben megadott minőségi és eljárási követelmények szerint kell biztosítani a város területén.
- A felszíni vizek szennyeződésének megszüntetése, elkerülése. (A holt-Kösely vízfolyással kapcsolatban lévő sertéstelepi hígtrágya tároló környezeti veszélyének megszüntetése.)
- A vízműves kutak védelme érdekében meghatározásra került a vízbázis védőidoma. A belső védőövezet (20 napos elérési idő) kijelölése nem szükséges, elég a kutak körüli 10 m sugarú védőövezet. A külső védőövezet (6 hónapos elérési idő) kijelölése

sem szükséges. A hidrogeológiai védőövezet „A” zónája (5 éves elérési idő) és „B” zónája (50 éves elérési idő) kijelölésre került (Hajdúszoboszló vízmű 8027 10), a védőterület mérete 22,9 km².

Levegőtisztaság védelme

- Mind a gazdasági szektorban, mind a közlekedési struktúrában a káros emissziók túlzott megjelenését hatékony eszközökkel kell akadályozni.
- A közlekedési légszennyezés mérséklésében jelentőséggel bíró zöldfelületi tényezők (utcai fasor, előkertek növényállománya) nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak a település utcáin és telkein.
- A tüzeléstechnikai légszennyezés mértékének további csökkentése, az alternatív energiaforrások (megújuló energiaforrások) arányának növelése.
- A környezetre ártalmas létesítmények körül, a tulajdonos terhére védőerdők, erdősávok telepítését kell előírni.
- A belterület (lakó- és üdülőterületek) közelében lévő állattartó telepek, állattartás környezetzavaró hatásait településrendezési és szabályozási eszközökkel csökkenteni kell.

Zaj- és rezgésterhelés

- Zajvédelmi vonatkozásban a város területének zajvédelmi besorolását a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról) alapján lehet meghatározni, illetve a rendezési terv zajvédelmi megalapozásában a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alkalmazandó.
- Az úthálózat megfelelő hierarchiájának meghatározásával, forgalomszabályozással el kell érni, hogy a településen átmenő forgalom minél kisebb környezeti terhelést okozzon.
- A vasúti forgalom miatt jelentkező zajvédelmi igényt megfelelő műszaki megoldásokkal, védőterülettel kell biztosítani.

Hulladék gazdálkodás

A város területén a hulladékgazdálkodási feladatokat a 2012. évi CLXXXV. tv. a hulladékról és végrehajtási kormányrendeletei szerint kell megvalósítani.

A városban, különösen a városközpontban és fürdőövezetben az általános köztisztaság javítása, biztosítása érdekében intenzívebb szervezettségű hulladékgazdálkodási tevékenységet (gyűjtőedény kapacitás, kezelés, karbantartás, takarítás) kell megvalósítani.

2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A jövőkép mottója:

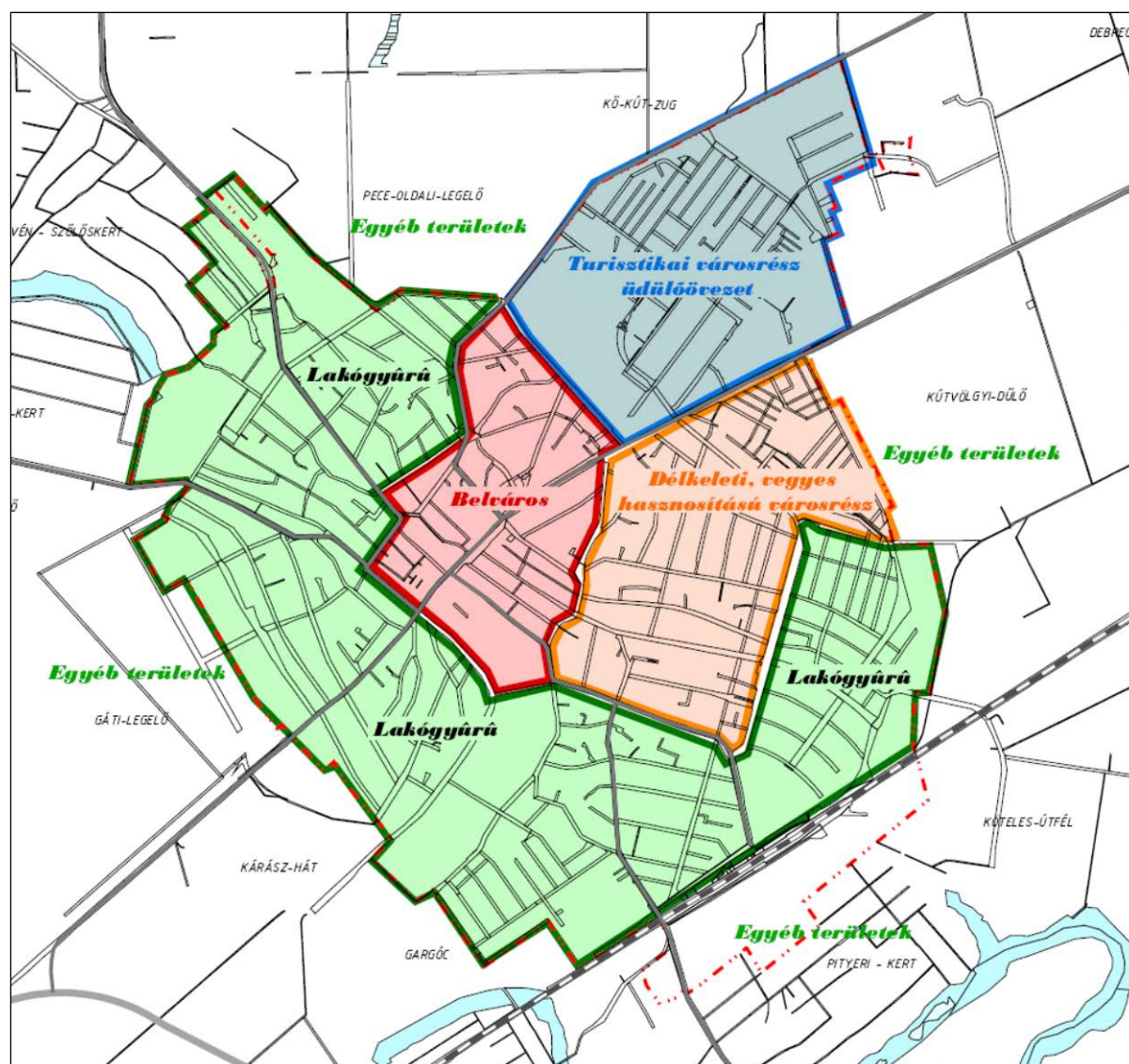
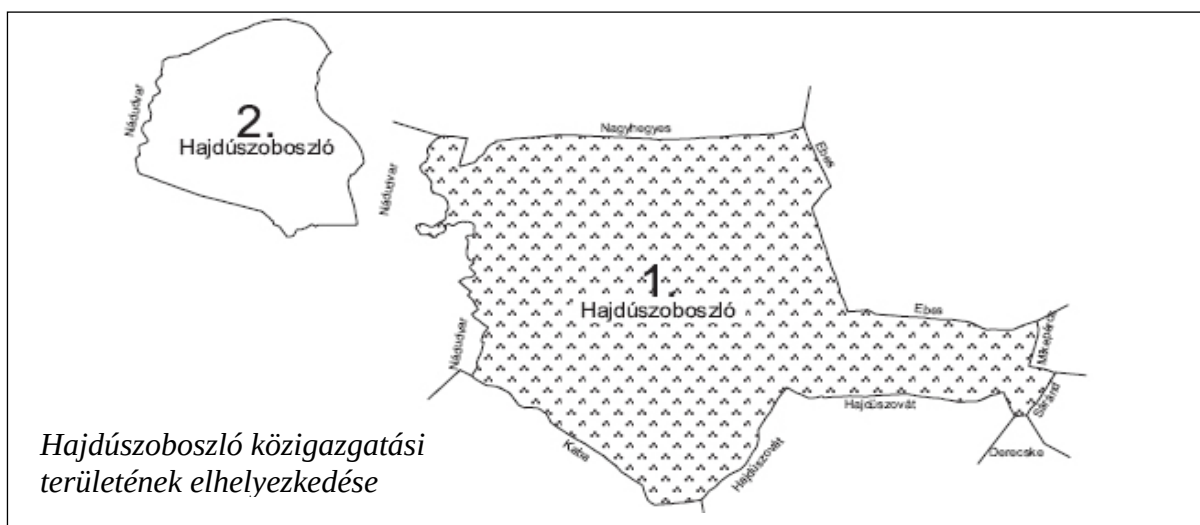
„Hajdúszoboszló a gyógyulni és pihenni vágyók Paradicsoma”

A, B. GAZDASÁG	Átfogó cél:	
	A. Hajdúszoboszló, az egészségturisztikai vertikum kiépítésével, nemzetközileg elismert fürdőhellyé, a gyógyulni és pihenni vágyók „Paradicsomává” válása.	
	B. A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása.	
	A1: Hajdúszoboszló nemzetközi idegenforgalmi szerepének megerősítése a gyógy-, wellness- és termálturisztikai adottságok és szolgáltatások fejlesztésével.	Rész cél/ Prioritás
	A2: A térségi idegenforgalmi együttműködés lehetőségeinek nagyobb mértékű kihasználása, Debrecen- Hajdúszoboszló kölcsönös előnyökön alapuló partnerségi kapcsolatának kialakítása.	
	B1: Stabil és diverzifikált (kockázatok csökkentésére is törekvő) gazdasági struktúra kialakítása a fejlett és innovatív vállalkozói infrastruktúra megteremtésével	
	B2: A helyi Kis és Közép Vállalkozások (KKV-k) megerősítése, új gazdasági vállalkozások számára fejlesztési terület kijelölése- előkészítése az Ipari és kereskedelmi ágazatban.	
	B3: A mezőgazdaság fejlesztése, a nagyüzemek technológiai és környezetvédelmi korszerűsítésének elsődlegességével, a kisüzemi és családi gazdaságok megerősítésével, újak létrehozásának ösztönzésével.	
	B4: A szolgáltatási szektor még kihasználatlan (illetve nagyobb lehetőségeket hordozó) területeinek fejlesztése.	
	B5: A helyi gazdasági szféra igényeihez illeszkedő humán erőforrás-fejlesztés	

C. TÁRSADALOM	Átfogó cél:	
	C. A városban és a térségben megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése.	
	C1. A társadalmi különbségek mérséklése komplex szociális ellátórendszer kialakításával	Rész cél/ Prioritás
	C2. A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	
	C3. A közigazgatási szolgáltatások ügyfélbarát jellegének megerősítése	
	C4. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése	

D. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	Átfogó cél:	
	D. A város természeti, kulturális és történeti értékei (termálvíz, Hajdúvárosi hagyományok, HNP Világörökségi Helyszín) egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a városlakók életminőségének, egyúttal az idegenforgalom minőségének fejlődéséhez is.	
	D1.	A külső és belső megközelíthetőség, elérhetőség javítása
	D2.	1. A történetiséget, az ellátás városi szintjét is hordozó belváros és az attól külön álló gyógyfürdő- üdülő városrész szerves, élő kapcsolatának megteremtése.
	D2.2:	Az épített környezet történeti értékeinek erőteljesebb megjelenítése
	D3.	A természeti és táji értékek megőrzése, tájképi értékek érvényesülésének elősegítése, tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése
	D4.	A város egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása
	D5.	Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentő városi klíma kialakítása.
	D6.	A közmű infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztésekhez igazodó, mennyiségi bővítése, a magas szintű ellátás biztosítása érdekében.
	D7.	Környezeti konfliktusok felszámolása, a természeti értékeket, a város lakosságának, és a kiemelt turisztikai és gyógyhely elvárásainak maximális mértékben megfelelő környezetvédelem megvalósítása.
	Részcél/ Prioritás	

2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Hajdúszoboszló városrészeinek lehatárolása (belterület és környezete)

A korábbi elemzések (az Integrált Városfejlesztési Stratégia, és az előzetes egyeztetések alapján, Hajdúszoboszlón 5 városrész került lehatárolásra:

- Belváros
- Turisztikai városrész, üdülőövezet
- A belváros és a turisztikai övezethez egyaránt kapcsolódó, vegyes hasznosítású, de zömében lakófunkciójú városrészt,
- A belvárost körbefogó, nagy kiterjedésű lakóövezetet
- Egyéb városrész, amely többnyire a város külterületi részeit foglalja magában.

Hajdúszoboszló város Településfejlesztési koncepcióban meghatározott fejlesztési célok településrészekre való értelmezése, a kapcsolat erőssége

városrészek	Részcél/ prioritás																		
	Gazdaság							Társadalom				Épített- és természeti környezet							
	A1	A2	B1	B2	B3	B4	B5	C1	C2	C3	C4	D1	D.2.1	D.2.2	D.3	D.4	D.5	D.6	D.7
Belváros																			
Turisztikai városrész, üdülőövezet																			
Délkeleti, vegyes hasznosítású városrész																			
Lakógyűrű																			
Egyéb területek																			

Általános kapcsolat
Közepes kapcsolat
Erős kapcsolat

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.

Jelen településfejlesztési koncepció Hajdúszoboszló Integrált Városfejlesztési Stratégiájával, illetve a korábban elfogadott IVS aktualizálásával együtt készül. A Településfejlesztési koncepció megalapozásához elkészült a (Településfejlesztési koncepció és a készülő új Településrendezési terv közös munkarészeként) a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 1. mellékletében előírt tartalmi követelményeknek megfelelő Megalapozó vizsgálat.

A vizsgálatok készítésekor a 2014. évi statisztikai adatok, az önkormányzati aktuális adatszolgáltatás került felhasználásra. A megalapozó dokumentumok valamennyi szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatot tartalmaznak.

Hajdúszoboszló az Észak-alföldi régió 6. legnépesebb városa, az ország keleti részén, három jellegzetes alföldi táj – a Hortobágy, a Hajdúhát, valamint a Sárrét-Berettyó vidéke – találkozásánál, Hajdú-Bihar megyében található.

GPS koordináták : 47.44324; 21.3888 ; EOVS koordináták : 826561; 235895

Település területe (km²): 238,7 ; Település belterülete (ha): 1154; külterülete (ha): 22434

Zártkert (ha): 281,7

Lakónépesség 2009/2014 (lakos): 23893/24005→4,7 %-os növekedés

Lakások száma 2009/2012 (db):10586/11371→7,4 %-os növekedés

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.

▪ A közlekedési infrastruktúrát érintő, meghatározó fejlesztési igények

Az Országos és a Megyei Területrendezési terv tartalmazza az M35 autópálya továbbépítését a 4. sz. főút Debrecen dél-nyugati bevezető szakasz és M35 autópálya csomópontjától Berettyóújfalu- Derecske irányába, ahol az M4 autópálya megvalósítás alatt álló, nyomvonalához csatlakozva, Berettyóújfalu- Nagykereki (Magyar- Román határ) – észak-erdélyi autópálya ugyancsak megvalósítás alatt álló nyomvonalhoz kapcsolódik. Az M35 autópálya Hajdúszoboszló közigazgatási területének keleti szélét érinti, de közlekedési kapcsolatait tekintve a Hajdúszovát irányából Hajdúszoboszlóra bevezető 4804 sz. országos mellékút forgalmának megnövekedésével szükséges számolni, a Hajdúszovát- Derecske város között kiépülő autópálya csomópont miatt. A városba Hajdúszovát felől érkező, illetve Hajdúszoboszlóról ebbe az irányba megnövekvő forgalommal a belterület közlekedésfejlesztési terveinek készítésekor számolni szükséges.

A Megyei Területrendezési Terv térségi jelentőségű mellékút fejlesztésként, többnyire új nyomvonal kijelölésének igényével, a várost északnyugaton elkerülő külső utat jelölt ki. Az elkerülő út egy része meglévő, vagy a jelenleg hatályos településrendezési tervben is tervezett út felhasználásával valósítható meg, az észak-keleti, 4. sz. főút keleti csomópontja környezetében csatlakozó szakasz teljes egészében új fejlesztési igény. A nyomvonal pontosítása és a szükséges területek településrendezési tervben történő szerepeltetése szükséges.

A Budapest- Záhony vasútvonal jelentős mértékű rekonstrukciója folyamatban van, melynek során a vasút sebességét 160 km/óra értékre növelik. A fejlesztés magával hozta a keresztező utak csatlakozásának felülvizsgálatát is, melynek következményeként a Hajdúszováti út vasúti kereszteződése külön szintű (felüljárós) kialakítású lesz. A vasút várossal ellentétes oldalán elhelyezkedő, jelentős mértékű gazdasági fejlesztésre jelölt terület megközelítését szolgáló Ádám utca folytatásában kiépülő gyűjtőút vasúton történő átvezetését is külön szintű kereszteződésként (lehetőség szerint aluljáróval) indokolt megvalósítani.

A belterületi meghatározó úthálózat fejlesztésekor az alábbi szempontok figyelembe vétele is szükséges:

- A jelentős járműforgalommal járó strand- és gyógyfürdő, üdülő területek megközelítését a lakó- üdülő- és pihenő területek legkisebb zavarásával (a legkisebb környezet terheléssel kell megvalósítani.)

- A városon átmenő (Hajdúszovát- Nádudvar, Hajdúszovát- Nagyhegyes, Nádudvar- Debrecen) irányú közlekedési forgalmat ugyancsak a lakó- üdülő- és pihenő területek legkisebb zavarásával (a legkisebb környezet terheléssel kell megvalósítani.)
 - Az Országos és Megyei Területrendezési Tervben Tiszafüred- Hortobágy község- Nádudvar- Hajdúszoboszló- Debrecen érintésével kijelölt országos kerékpárút nyomvonalának pontosítás, és területének biztosítás szükséges. Amennyiben a HNP Igazgatóság által természetvédelmi indokok miatt megvalósíthatatlannak ítélt, Hortobágy község és Nádudvar város között, nemzeti park területén keresztül OTTrT-ben előzetesen kijelölt kerékpárút nyomvonal a térségi tervekben módosításra kerül, akkor szorgalmazni szükséges a Hortobágy község- Nagyhegyes (33 sz. főút melletti) Nagyhegyes- Nádudvar (3405 sz. mellékút melletti, Angyalháza- puszta útkereszteződésig), Angyalháza- puszta Hajdúszoboszló közötti nyomvonal megvalósítását. Az országos kerékpárút e nyomvonalon történő megvalósítása jelentős mértékben elősegítené Hajdúszoboszló idegenforgalmi területei és a Hortobágyi Nemzeti Park világörökségi helyszín részét képező Angyalháza-puszta közötti turista forgalom élénkítését.
- **A városközpont és fürdő-üdülő központ kapcsolatának megteremtését célzó fejlesztési igény:**
- A fürdő- üdülő városrész és belváros „élő” kapcsolatának megteremtését célzó korzó (gyalogos és kerékpáros kapcsolat – kereskedelmi, vendéglátó, rendezvényi funkciókkal, parkokkal, pihenő területekkel, szökőkutak és egyéb látványelemekkel) területigények biztosítása, illetve a közlekedési rendszer ehhez történő hozzá igazítása szükséges.
 - A fürdő- üdülő városrész és belváros „élő” kapcsolatának megteremtését célzó, ligetes területekkel kísért, fürdő sós víztározó (csónakázó tó) és belváros között a egykori Pecze-folyó (sós víztározó levezető csatorna) mentén tervezett gyalogos- kerékpáros sétány, parkosított területek, kisebb tavak, és a csónakázás lehetőségét megteremtő meder rendezés- vízszint emelés területi (szabályozási) és műszaki feltételeinek biztosítása szükséges.
- **A közművek fejlesztéséhez kapcsolódó (településszerkezetet is érintő) igények:**
- A külterület keleti rész öntözéses művelésének megvalósíthatósága érdekében, a szükséges öntözővíz biztosítása céljából:
 - a) ki kell jelölni és építeni egy a külterület felszíni vízrendszerét kiegészítő csatornát, a Keleti-főcsatorna vízkivételi lehetőségére alapozva, vagy Ebes község irányából tovább vezetve az „L1 tározó” vizét.
 - b) Vagy a Civaqua program keretében szükséges megnövelni a Kösely-ér vízhozamát.
- E cél elérése érdekében intézkedések meghozatala, és szükség esetén terület biztosítás, megfelelő szabályozás szükséges.

- A 2000- 3000 méter között fellelhető forró gőzre alapozottan, geotermikus erőmű számára szükséges megfelelő területet kijelölni.
 - Területet szükséges kijelölni a geotermikus erőműre alapozottan intenzív kertészet, (jelentős kapacitású zöldség- gyümölcstermesztés) számára területet. Alkalmasság szempontjából vizsgálni szükséges (mint a megvalósítás egyik lehetséges területét) a Pityeri- kert ipari gazdasági területfejlesztésre, illetve horgász- rekreációs terület hasznosításra nem szánt részeit.
- **A területfelhasználást érintő, meghatározó fejlesztési igények:**
- Jelentősebb mértékű (kiterjedésű) és hatású Ipari- gazdasági terület fejlesztésre csak a város kiemelt jelentőségű üdülési- és gyógyturizmus funkcióját semmiben sem veszélyeztető (zavaró) területen és jelleggel szabad kijelölni. E fejlesztések céljából a Budapest- Záhony vasútvonal várossal ellentétes oldala (a Pityeri-kert, és Szováti-útfél) alkalmas, de ez esetben is szükséges a város belterülete felőli védelem számára területeket biztosítani.
 - A belterület és a közelében elhelyezkedő mezőgazdasági és ipari telephelyek lakó- és üdülőterületet zavaró (veszélyeztető) hatásai elleni védelem megteremtése érdekében megfelelő kiterjedésű védő zöldterületek kialakítása szükséges.
 - a) A belterület észak-nyugati szélén a Vén- szőlőskert településtől távolabbi részein a korábban kijelölt védőerdő helyett, a védelmet is szolgáló gyümölcsösök kialakításának lehetőségét is szükséges megvizsgálni. A jelentős kiterjedésű területek kijelölésén, szabályozásán kívül, a megvalósulás elősegítésének lehetőségeit (támogatási formák) is szükséges kidolgozni. E kertségben a lakóterületek további- nyugati irányú növelése (a kártalanítási vonzattal járó korábbi fejlesztési elhatározások kivételével) nem kívánatos.
 - b) A belterület észak-keleti szélén, a város számára kiemelt jelentőségű strand- és gyógyfürdő, üdülő területek védelmét szolgáló erdőterületek kiterjedésének jelentős növelése szükséges, a közelében (külsőterületen) elhelyezkedő mezőgazdasági és ipari telephelyek miatt. E védőterületek biztosíthatósága érdekében a lakó- és üdülő területek ebben az irányban való bővítése nem kívánatos.
 - A strand- és gyógyfürdő területének bővítésére rövid- és középtávon, a környezetében lévő, még beépítetlen, de településrendezési tervben beépítésre szánt területek vehetők igénybe. Hosszútávon a fürdő észak-nyugati oldalához csatlakozó kemping területe is felhasználható a fürdő területének bővítésére- fejlesztésére, ha a sportrepülőtér területéből tervezett külső elkerülő út által leválasztásra kerülő területen egy korszerűbb kempinget lehet majd kialakítani, kiegészítve a sportrepülőtér esetleges funkció bővítéséhez kapcsolódó szálloda és egyéb létesítmény építésével.

- A város meglévő belső területein jelentős lakásépítési lehetőséggel rendelkezik, melybe bele értendők a jelentős számban fellelhető üres, vagy avult állagú épületek is. További belterületi lakóterületi fejlesztési lehetőség a belső- Kösely ér medrére lenyúló hosszú telekvégek, illetve az ezáltal feltárható tömbök. E területek feltárása abból a szempontból is településszerkezeti jelentőségű, mert a vízfolyás mentén létesítendő sétány- kerékpárút, és a vízfolyást kísérő zöldterületek fontos részét képezhetik a város egységes zöldfelületi rendszerének, úgynevezett „zöld folyosójának”. Az érintett tömbbelsőket oly módon szükséges „feltárni”, beépíthetővé tenni, hogy a vízfolyást jelentősebb szélességű fásított- parkosított területek, gyalogos és kerékpáros sétány is kísérje.
- A lakóterületek kertségek irányába történő bővítése nem kívánatos, a korábban elhatározott, és csak jelentős kártérítési következménnyel visszavonható lakóterületi fejlesztési elhatározások kivételével újabbakat nem indokolt kijelölni.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi alapú fenntartható fejlesztésre

Hajdúszoboszló Város jelen Településfejlesztési Konceptióját megalapozó vizsgálat vonatkozó fejezete teljes körűen bemutatja az épített környezet védett és védelemre érdemes értékeit, a város régészeti értékeit.

A megalapozó vizsgálat részeként elkészült a Helyi építészeti értékek értékvédelmi katasztere is.

A településfejlesztési koncepció átfogó céljai között, hangsúlyos helyet foglal el a város épített örökségének védelme, azok környezetükben való hangsúlyosabb és minél teljesebb körű bemutatása.

„A város természeti, kulturális és történeti értékei (termálvíz, Hajdúvárosi hagyományok, HNP Világörökségi Helyszín) egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a **történeti értékek hangsúlyosabb bemutatása**, hozzájárulva ezzel a városlakók életminőségének, egyúttal az idegenforgalom minőségének fejlődéséhez is.”

Jelen Településfejlesztési Konceptió 2.2.3. fejezete javaslatot ad a cél elérése érdekében kiemelten kezelendő, környezetében hangsúlyosabban megjelenítendő értékeket:

A város történetiségét, Hajdú városi múltját, hagyományait, kézzelfoghatóbb, és látványosabb módon megjeleníteni tudó fejlesztések megvalósítása. Ez által a helyi kötődés (identitástudat) erősítése, a turisztikai kínálat bővítése és az idegenforgalom minőségének növelése.

- a) A református templom körül kialakított egykori templom erőd teljesebb és látványosabb bemutatása. A templomerőd további bástyáinak, falának bemutatása, hosszú távon akár a helyén létesített épület bontásával, illetve a templomerőd környezetének méltóbb alakításával.
- b) Az egykori Hajdú palánk helyreállítása, részbeni „újra építése” (a Fogthüy utca elején induló és a szabadtéri Mozi mögötti területig vezető árok mentén, a Kösely-ér és a Kossuth utca 57 sz. közötti rövid szakaszon), mellette tanösvény kialakítása.
- c) A szabadtéri mozi mögötti, jelenleg beépítetlen területen egy szabadtéri településtörténeti bemutatóhely és egy új múzeum létesítése.
- d) A legértékesebb (helyi értékvédelmi kataszterbe felvett) épületek és utcaszakaszok helyi védelmének elrendelése, védelmüket, megtartásukat- és értékükhöz méltó felújításukat elősegítő szabályozás és támogatási rendelet kidolgozása. Az új építések átépítések védett értékekhez méltó megvalósítása.
- e) Az egykori földvár helyének érzékelhetővé tétele kertészeti, építészeti eszközökkel

Az értékek örökségi alapú fenntartható fejlesztésének egyik biztosítékát jelentheti, látogatottságuk, használatuk élénkülése, melyre a fürdő- üdülő városrész és városközpont kiépíteni tervezett gyalogos- kerékpáros kapcsolatai nyomán növekvő turistaforgalom ad esélyt.

MŰEMLEKEK, MŰEMLEKI TERÜLET, EGYEDI ÉRTÉKEK

A város épületeit helyi hagyományos építészeti értékük alapján három kategóriában.

1.)	Műemlékek
2.)	Helyi védelemre érdemes épületek
3.)	Helyi értéket képviselő épületek

1. Országosan védett műemlékek:

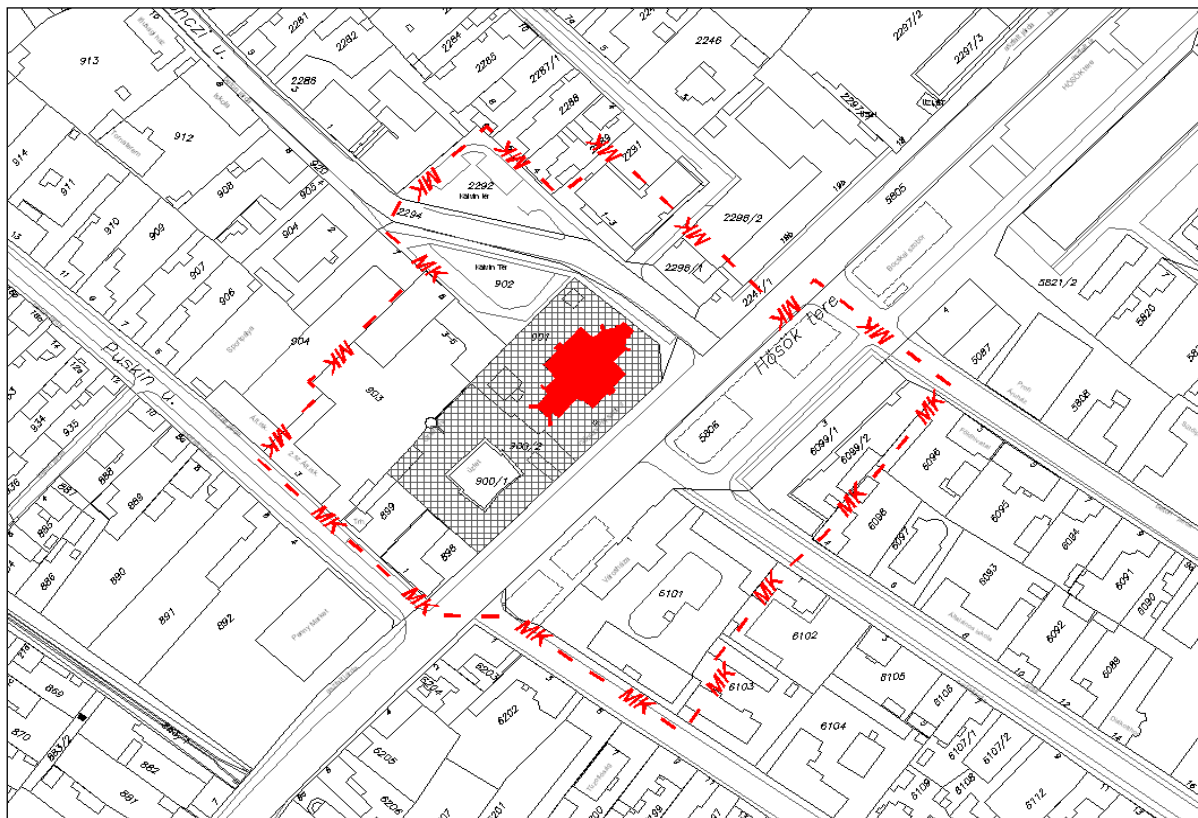
A településen az Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Műemlékfelügyeleti Igazgatósága által kiadott állásfoglalás szerint az alábbi épületek állnak országos műemléki védetség alatt:

- Református templom – Kálvin tér 9. (901 hrsz.)
- Templomerőd - középkori templomok maradványa – Kálvin tér 9. (900/2 hrsz.)
- Hajdú kapitányház – Csanády tér 8. (1594/2 hrsz.)
- Népi lakóház – Vasvári P. u. 40. (6468)

Országosan védett műemlékek műemléki környezetei helyrajzi szám szerint:

A református templom, és a középkori templomok maradványainak, mint országosan védett épületek műemléki környezete.

(898, 899, 900/1, 902, 903, 2291, 2292, 2294, 5806, 6009/1-2, 6101, valamint a 2247/1 és 2294 hrsz.-ú közterületek szabályozási terven jelölt része.)

A Hajdúkapitányház (Csanádi tér 8. Hrsz: 1594/2) országosan védett épület műemléki környezete. 1592, 1594/1, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599/1, 1599/2, 1620, 1621, 1622, 1623, 2042/1, 2044, 2047 Hrsz. ingatlanok

A Czegléd ház (Vasvári Pál u. 40. Hrsz:6468) műemléki környezete

A műemléki környezetbe tartozó telkek helyrajzi számai: 6461/1, 6461/2, 6467/2, 6469, 6470/2, 6623, 6624/1 Hrsz. ingatlanok

2. Helyi védelemre érdemes épületek:

▪ Gönczy Pál Kéttannyelvű Általános Iskola, Kálvin tér 8.	hrsz: 903
▪ Gönczy Pál Kéttannyelvű Általános Iskola, Kálvin tér 7.	hrsz: 904
▪ Napközi Otthon, Gönczi u. 7.	hrsz: 2276
▪ Strandfürdő fogadó épület, József Attila u.	hrsz: 2475/16
▪ Egészségügyi intézmény, Szilfákalja út 1-3.	hrsz: 5793/34
▪ (volt) Szabadság hotel, Szilfákalja út 49.	hrsz: 5796
▪ R.k. templom, Bocskai u. 6.	hrsz: 6097
▪ Lakóház, Bocskai u. 25.	hrsz: 6131/2
▪ Lakóház, Bocskai u. 28.	hrsz: 6069
▪ Városháza, Hősök tere 1.	hrsz: 6101
▪ Református egyház gyülekezeti terem, Rákóczi u. 1.	hrsz: 6203
▪ Rendőrkapitányság, Rákóczi u.	hrsz: 6104
▪ Csernyi ház, Dózsa Gy. u.	hrsz: 6523
▪ Művészeti Galéria, Bocskai u. 11.	
▪ Nelson Panzió (régen Kis bika vendéglő), Hősök tere 4.	hrsz: 5807
▪ Volt pénzügyőr laktanya, Dózsa Gy. u.	hrsz: 6211
▪ Kemencés Csárda, Szilfákalja u.	hrsz: 2446
▪ Lakóház, Puskin u. 6.	hrsz: 891
▪ Fazekas ház, Ady E. u. 2.	hrsz: 1025

3. Helyi értéket képviselő épületek:

▪ Lakóház, Puskin u. 7.	hrsz:907
▪ Lakóház, Bocskai u. 17.	hrsz: 6119

Helyi értékvédelmi terület (javaslat):

A városközpont eredeti állapotban fennmaradt szerkezete, melynek a területi határai:

- Északon: Erzsébet u., Gönczy Pál u., Kenézi u.
- Keleten: Bethlen u., Luther u.
- Délen: Új u., Rákóczi u., Bocskai u., Hőgyes u.
- Nyugaton: Nádudvari u., Bajcsy-Zsilinszky u.

VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJ-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

▪ Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A közigazgatási területen 27 kunhalom található.

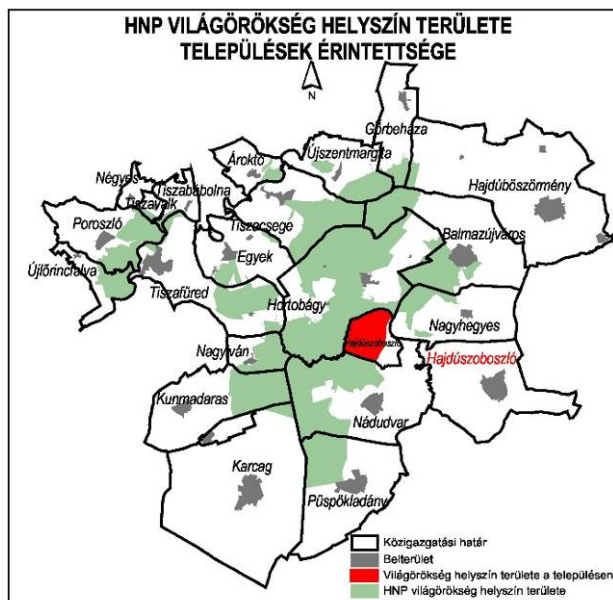
Blokkazonosító	Blokktelepülés	Kunhalom azonosító	EOV Koordináta X	EOV Koordináta Y	Felülvizsgált sugár (m)	Blokkba eső terület (ha)
L75LYP11	Hajdúszoboszló	2012	823311,84	239541,04	22	0,15
LC816K11	Hajdúszoboszló	2015	832260,61	232098,68	46	0,67
L6QE6911	Hajdúszoboszló	2021	834202,85	234167,87	50	0,77
LA4DYK11	Hajdúszoboszló	2022	824259,00	242284,00	41	0,53
L1V0L711	Hajdúszoboszló	2023	808859,00	242499,00	29	0,26
L9CM5611	Hajdúszoboszló	2024	827652,28	231701,44	28	0,25
L6TU6R11	Hajdúszoboszló	2026	832271,00	232962,00	74	1,71
L9CM6711	Hajdúszoboszló	2027	831701,87	235499,69	29	0,13
L5DU6A11	Hajdúszoboszló	2027	831701,87	235499,69	29	0,00
L9DU6F11	Hajdúszoboszló	2027	831701,87	235499,69	29	0,07
L4TU6P11	Hajdúszoboszló	2030	830224,89	236351,63	50	0,77
L6CM6411	Hajdúszoboszló	2032	834436,53	234490,31	54	0,92
L5CM5211	Hajdúszoboszló	2034	819822,72	236372,99	68	1,43
LCCM5811	Hajdúszoboszló	2035	819673,00	235608,00	33	0,34
L0KM5311	Hajdúszoboszló	2036	818214,00	238573,00	34	0,37
L76U5511	Hajdúszoboszló	2040	821399,00	234328,00	28	0,24
L2KM5511	Hajdúszoboszló	2042	821180,00	237203,00	36	0,40
L2YM5K11	Hajdúszoboszló	2042	821180,00	237203,00	36	0,00
L1V0L711	Hajdúszoboszló	2044	807257,00	243117,00	33	0,34
L95M6111	Hajdúszoboszló	2046	831109,00	237065,00	50	0,78
L0P75T11	Hajdúszoboszló	2047	820139,00	238985,00	28	0,01
L1AE5N11	Hajdúszoboszló	2047	820139,00	238985,00	28	0,23
L8CM6611	Hajdúszoboszló	2050	829440,72	232478,11	45	0,20
L0XDLN11	Hajdúszoboszló	2076	810612,00	243481,00	26	0,21
L10TL511	Hajdúszoboszló	2122	805381,46	240965,34	36	0,11
L0TTLX11	Hajdúszoboszló	2162	812364,00	245893,00	28	0,20
L6QE6911	Hajdúszoboszló	8238	834210,83	233893,86	48	0,71

A kunhalmok ex-lege védettséget élveznek, rajtuk csak gyepgazdálkodás folytatható.

▪ Világörökségi Helyszín

A Hortobágyi Nemzeti Park Világörökségi helyszín részét képező, Hajdúszoboszló város „különálló” közigazgatási része: Angyalháza-pusztá.

Hajdúszoboszló egyik településszerkezeti jellegzetessége a város egyéb területeitől elszigetelten, 17 km-re, Nagyhegyes és Nádudvar után elhelyezkedő külterületi rész, az

Angyalháza-pusztá, amelynek védett területei a Hortobágyi Nemzeti Park részét alkotják. Az összesen 3566,7 hektáros pusztá egyben szerepel a Ramsari egyezményben meghatározott nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek között is. A korábban a város legelőjeként funkcionáló területen csak korlátozott és természetkímélő mezőgazdasági művelés lehetséges, néhány tanyán jelenleg is biogazdálkodást folytatnak őshonos magyar háziállatok tartásával, ami a falusi és ökoturizmus egyik alapjaként is szolgál.

Hajdúszoboszló közigazgatási területének érintettsége a HNP világörökségi Helyszínével

▪ Egyéb természeti- ökoturisztikai érték:

Nádaspart horgásztó

Természeti-ökoturisztikai értéket képvisel a belterület észak-nyugati szélén, állami tulajdonban lévő arborétum. (Átgondolt fejlesztésével újabb kiegészítő jellegű idegenforgalmi attrakciót lehetne létrehozni.)

A Nádaspart horgásztó

Forrás: www.nadaspart.hu